

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

I РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 6

София, срѣда, 11 ноемврий

1931 г.

7. заседание

Вторникъ, 10 ноемврий 1931 година.

(Открито отъ подпредседателя Н. Захариевъ въ 16 ч. 40. м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е :

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народни представители	105	закона за митническата тарифа на вноснитѣ стоки. (Първо четене — приемане)	106
Докладъ на парламентарната анкетна комисия по избора, произведенъ въ Поповската избирателна околия. (Съобщение)	106	Изборъ — провѣрка. Докладване избора, произведенъ въ Пещерската избирателна околия, съ предложение за касиране изборитѣ въ селата: Дорково, Ракитово, Корова и Нова-махала	113
Законопроектъ за измѣнение и допълнение на чл. чл. 3, 210 и 280 отъ закона за митницитѣ и чл. 9 отъ		Дневенъ редъ за следващото заседание	116

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Откривамъ заседанието.

Присѣствуватъ нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Алексиевъ Никола, Ангеловъ Иванъ, Апостоловъ Драгомиръ, Атанасовъ Русенъ, Бойчиновъ Михаилъ, Бончевъ Тодоръ, Бояджиевъ Стефанъ, Василевъ Василь, Василевъ Иванъ, Василевъ Ради, Василевъ Славеико, Велчевъ Иванъ, Георгиевъ Стойчо, Дековъ Петко, Джабарски Стоянъ, Джанкардашлийски Димитъръ, Димитровъ д-ръ Димитъръ, Дичевъ Петко, Долбински Димитъръ, Домузчиевъ Василь, Ецовъ Борисъ, Ивановъ Борисъ Недковъ, Попивановъ Петъръ, Икономовъ Андрей, Илиевъ Стойко, Казанаклиевъ Георги, Капитановъ Анастасъ, Каракашевъ Никола, Кафеджийски Георги, Кемилевъ Никола, Кондаковъ Александъръ, Костовъ Георги, Кулевъ д-ръ Тодоръ, Куцаровъ Тодоръ, х. Лековъ х. Андрей, Лоловъ Сава, Ляпчевъ Андрей, Маджаровъ Рашко, Манафовъ Христо, Мечкарски Тончо, Милановъ д-ръ Кънчо, Мирски Христо, Митковъ Сеферинъ, Момчиловъ Стоянъ, Момчиловъ Тодоръ, Нейчевъ Адамъ, Пентиевъ Антонъ, х. Петковъ х. Георги, Петковъ Стефанъ, Петровъ Никола, Поповъ Стефанъ, Рафаиловъ Филипъ, Рашковъ Христо, Родевъ Христо, Савовъ Николай, Сапунджиевъ Никола, Свиновъ Добри, Славовъ Кирилъ, Стамболиевъ Никола, Станевъ Митю, Статевъ Христо, Стойновъ Иванъ, Стояновъ Георги, Таслаковъ Цвѣтко, Тодоровъ Иванъ, Томчевъ Ангелъ, Тотевъ Деню, Тошевъ Никола, Франгя д-ръ Александъръ, Хайруловъ мола-Юсеинъ, Христовъ Александъръ, Христовъ Димитъръ, Христовъ Трайко, Циганчевъ Анастасъ, Чирпанливъ д-ръ Никола, Чорбаджиевъ Петко, Шидерски Едрю, Шонговъ Георги и Янакиевъ Василь)

Бюрото на Камарата е разрешило отпускъ на следнитѣ народни представители:

На г. Никола Алексиевъ — 4 дни;
На г. Стоянъ Момчиловъ — 1 день;

На г. Димитъръ Христовъ — 10 дни;
На г. Цвѣтко Таслаковъ — 3 дни;
На г. Анастасъ Капитановъ — 4 дни;
На г. Стойко Илиевъ — 1 день;
На г. Александъръ Кондаковъ — 4 дни;
На г. Филипъ Рафаиловъ — 4 дни;
На г. Анастасъ Циганчевъ — 2 дена;
На г. Георги Шонговъ — 2 дена;
На г. Димитъръ Долбински — 4 дни;
На г. Стефанъ Цановъ — 4 дни;
На г. Петъръ Попивановъ — 4 дни;
На г. Тодоръ Момчиловъ — 1 день;
На г. д-ръ Никола Чирпанлиевъ — 2 дена;
На г. Тодоръ Якимовъ — 1 день;
На г. Димитъръ Тодоровъ — 1 день;
На г. Иванъ Тодоровъ — 1 день;
На г. Минко Райковски — 4 дни;
На г. Сеферинъ Митковъ — 1 день;
На г. Христо Мирски — 1 день;
На г. Костадинъ Костадиновъ — 1 день;
На г. Георги Кафеджийски — 1 день;
На г. Георги Каназирски — 1 день;
На г. Жеко Желябовъ — 2 дена;
На г. Георги Данаиловъ — 1 день;
На г. Василь Домузчиевъ — 1 день;
На г. Георги Ганевъ — 1 день;
На г. Ради Василевъ — 1 день;
На г. Захари п. Захариевъ — 1 день;
На г. Никола Сапунджиевъ — 3 дни;
На г. Миню Ганчевъ — 4 дни и
На г. Димо Ташевъ — 3 дни.

Народниятъ представител г. Костадинъ Русиновъ е далъ заявление, подкрепено съ медицинско свидетелство, съ което иска да му се разреши 60 дни отпускъ за лѣкуване. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавам на Събранието, че е постъпил докладът от парламентарната анкетна комисия по избора в Поповската избирателна околия.

Този доклад ще се раздаде на г. г. народните представители и ще се постави на дневен ред.

Пристъпваме към точка първа от дневния ред — първо четене законопроекта за изменение и допълнение на чл. чл. 3, 210 и 280 от закона за митниците и чл. 9 от закона за митническата тарифа на вносните стоки.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Ж. Желябовъ (р): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 4)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата на родния представител г. д-ръ Христо Мутафовъ.

Д-ръ Х. Мутафовъ (д): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Предложенъ ни е за разглеждане законопроектътъ за изменение и допълнение на чл. чл. 3, 210 и 280 отъ закона за митниците и чл. 9 отъ закона за митническата тарифа на вносните стоки. За да вземе инициатива г. министърътъ на финанситѣ да ни занимае съ предлагания законопроектъ, съ който, както се казва въ законопроекта, се увеличаватъ вносните такси на известни произведения, които сѣ вънасятъ безмитно досега у насъ, е послужило обстоятелството, че страната се намира въ стѣснено финансово положение. Вследствие на кризата, която преживяваме — казва се въ законопроекта — налагатъ се бързи и ефикасни мѣрки, които министърътъ на финанситѣ трѣбва да вземе, за да може да се изживѣе кризата по-леко. Касае се, значи, за увеличение на ония такси, отъ които досега — по закона за митниците, по закона за митническата тарифа на вносните стоки, както и специално по закона за насярджение на мѣстната индустрия — сѣ били освобождавани известни стоки. Обаче заедно съ това, споредъ мене, се слага на разглеждане отъ принципно становище и другъ единъ въпросъ: дали да се посегне на единъ осветѣтъ принципъ за безмитенъ вносъ на сурови материали или полуфабрикати, които се преработватъ отъ нашата индустрия, при доказани обстоятелства за основателно дѣйствуване малко по-рѣзко въ това отношение, предъ видъ на голѣмитѣ печалби, които известни индустрии сѣ реализирали у насъ? Отъ една страна, ние бихме желали вносните такси на суровитѣ материали, преработвани отъ нашата индустрия, да бѣдатъ повишени, за да може да постѣпятъ въ държавното сѣкровище по-значителни суми, които ще дадатъ възможностъ на министъра на финанситѣ да запълни празнинитѣ, които той намира; но, отъ друга страна, азъ мисля, че ние бихме влѣзли въ конфликтъ, въ коллизия съ принципа за безмитния вносъ на известни артикули, които сѣ необходими за нашата мѣстна индустрия и безъ които мѣстната индустрия не би могла да просперира. Касае се, следователно, да се намѣри едно помирение между тия две положения: отъ една страна, да се събере всетаки нѣщо, а, отъ друга страна, това, което ще се събере, да не бѣде тѣй значително, тѣй голѣмо, че да парализира или да направи невъзможно съществуването на оная наша родна индустрия, която най-вече се засѣга отъ законопроекта, а именно индустрията за произвеждане на памучни и вълнени платове.

Законопроектътъ визира преди всичко вноса на памука като суровъ артикулъ, вноса на памучнитѣ прежди, които сѣ необходими за направата на платове, и вноса, също така, на вълнени прежди отъ известенъ нумеръ нагоре — по-финнитѣ вълнени прежди, които служатъ за добиване на вълнени платове най-вече за дамски конфекционъ, за по-финно дамско облѣкло, а не грубитѣ платове за мъжко облѣкло. Материята е твърде специална, за да биха могли всичкитѣ г. г. народни представители, съ пълно знание на въпроса, да се произнесатъ за размѣра на такситѣ, които би трѣбвало да се платятъ при вноса на памучнитѣ прежди отъ известенъ нумеръ, както и размѣра на такситѣ, които би трѣбвало да се платятъ при вноса на вълнени прежди, също така отъ известенъ нумеръ. Азъ мисля, че въ комисията, където ще се прати законопроектътъ, ще могатъ да се изнесатъ нѣкои данни за едно или друго увеличение на тѣзи такси, и затова сега тукъ нѣма да занимавамъ почитаемото народно представителство съ размѣра на такситѣ, които сѣ предвидени въ законопроекта. Обаче това, на което азъ бихъ искалъ да

обърна вниманието на почитаемото Народно събрание, то е следното: това увеличение да не бѣде толкова чрезмѣрно, толкова голѣмо, че фактически да удушваме индустрията, която у насъ, макаръ отъ десетки години да съществува, всетаки, трѣбва да признаемъ, е въ своитѣ пелени. Нашата родна индустрия не е стѣпила още така здраво на краката си, както това е въ чуждитѣ страни. Нито вълнената, нито памучната индустрии биха могли да понесатъ оная конкуренция, която имъ се прави съ вноса на артикули отъ сѣщия браншъ отъ другитѣ държави, ако не бихме оградили съ протекции текстилната индустрия — гордостта на България. Ако имаме индустрия, съ която можемъ да се хвалимъ днесъ, това е текстилната индустрия — не толкова за произвеждането на памучни прежди, колкото за тъкане на памучни и вълнени платове. Тя е, която най-много ни задоволява, и азъ се боя, да не би тия такси, които ни се предлагатъ, да бѣдатъ увеличени тѣй чрезмѣрно, щото индустрията, която е въ своето зараждане, да бѣде спъната въ своя развой, въ своя полетъ.

Уважаеми г. г. народни представители! Касае се, както казахъ, за прѣвъ пътъ да се посегне на увеличението на такситѣ и то до единъ твърде голѣмъ размѣръ, почти 25% повече отъ размѣра, който сѣ имали досега. Досега, както знаете, много артикули за нуждитѣ на родната индустрия се вънасятъ безъ всѣкакво мито. Сега споредъ законопроекта се иска платимата отъ тѣхъ адвалорна такса да отиде дори до 25%. Азъ се боя, че така чрезмѣрно увеличената такса ще бѣде прекалено голѣма и ще създаде затруднения и мъжнотии за нашата родна индустрия въ борбата ѝ съ чуждата индустрия. Примѣрно: памукътъ досега у насъ плащаше само една адвалорна такса отъ 3% — не специфично мито, върху стойността на единъ килограмъ, а адвалорна такса — а сега, буква е отъ чл. 1 на законопроекта предвижда да се увеличи тази такса изъ единъ пътъ на 8%. Това отскачване отъ 3% на 8% — значи, съ петъ пункта — е чрезмѣрно голѣмо. Азъ мисля, че ние бихме могли да намѣримъ една срѣдина, която, като задоволи фиска, като му даде известни приходи, да даде възможностъ и на родната помучна индустрия да има евтини сурови материали, които тя ще преработва и ще предлага за вътрешна консомация на нашето население. Нека не се забравя, че оръжието, съ което оперираме, е дауостро. Всѣко увеличение на такситѣ на суровитѣ материали ще повиши стойността на артикулитѣ, които се произвеждатъ отъ тия сурови материали. Това повишение, нанстина, ще даде на фиска известни доходи, но то ще посѣкне самитѣ продукти и ще отегчи консомацията на самото население. Тѣй че, ако искаме отъ една страна да увеличимъ приходитѣ на фиска, то това увеличение трѣбва да бѣде въ такъвъ размѣръ, че да не се отегчи консомацията, да не се покачи стойността на предметитѣ, които сѣ отъ масово потрѣбление, и обратното: не би трѣбвало въ тия тежки времена, които прекарва държавата, да се остави да се вънасятъ сурови материали безъ никакви вносни такси, защото, отъ една страна, това дава възможностъ за чрезмѣрно голѣми печалби, които се реализиратъ отъ нашитѣ производители, а, отъ друга страна, фискътъ се лишава отъ известни доходи, които безспорно би могълъ да получи.

Азъ ще си послужа пакъ съ една малка иллюстрация. Отъ направената набѣрзо смѣтка, само отъ това увеличение на адвалорнитѣ такси, което ни се предлага съ законопроекта, ние ще имаме кръгло 30 милиона лева повече доходъ, отколкото сме имали досега. Досега отъ памучната и вълнената прежди, които сѣ предметъ на регламентация отъ законопроекта, ние сме имали отъ адвалорни такси доходъ кръгло 11 милиона лева, а сега, споредъ проекта, ще имаме близо 41 милиона лева, значи около 30 милиона лева въ повече адвалорни такси. Безспорно, това е едно перо добре дошло за фиска, за да може да бѣдатъ попълнени отъ тия празноти, които има въ него. Значи, ако отъ вълнената и памучната прежди, употребявани за тъкане на памучни и вълнени платове, можемъ да получимъ 30 милиона лева, и ако, както пресмѣтамъ, споредъ статистиката, която имамъ наръка, чрезъ регламентацията, която сега се предлага съ законопроекта, бихме могли да получимъ други 10 милиона лева отъ увеличение на адвалорната такса на ония прежди, които се употребяватъ за чорапната индустрия — една индустрия, която намира все по-голѣмъ пласментъ и която консумира извънредно много прежда отъ високо качество и съ висока стойностъ — ако, казвамъ, отъ двѣтѣ индустрии — текстилна и чорапена — бихме могли да получимъ единъ доходъ въ повече отъ 40 милиона лева, азъ мисля, че това би могло да ни задоволи запълно и да отиде въ помощъ

на ония временни нужди, които г. финансовият министър иска да посрещне. Министерството на финансите е имало предвид, щото от едно увеличение на адвалорните такси на артикулите, предвидени в законопроекта, да събере една значителна сума от 120—150 милиона лева.

Прочие, моята мисъл е, и аз препоръчвам това на комисията, която ще се занимава в подробности с отделните букви по чл. 1 от законопроекта, да има предвид, щото при облагането да не се отиде до един размах, който, както казах, наистина би дал голям доход на г. министъра на финансите, но който би съставлявал от себе си един тежък и непоносим удар на родната памучна и вълнена индустрия.

Аз обещах, че по чл. 1, няма да говоря подробно, макар в редакцията на чл. 1, с който се изменя чл. 3 от закона за митниците, да биха могли да се направят много поправки. Напр., първата алинея на чл. 1 обгръща вкупом много артикули, които биха могли да бъдат разграничени, за да може да се внесе по-голяма яснота в облагането на разните предмети. В тази алинея на чл. 1 се говори за „временно вносни“, „временно износни“, и „новоизносни стоки“ — както виждате, термини, с които ние не сме навикнали да боравим, и които, ако въ досегашния закон за митниците са дадени така мъгляво, сега биха могли да бъдат изразени по-ясно, за да се внесе по-голяма прегледност в законопроекта. Но аз не мога да не изразя своето съжаление, че по такива важни въпроси, по такава важна материя, каквато се съсга с настоящия законопроект, законодателствуваме нѣкак си твърде инцидентно, твърде случайно, когато всички тия въпроси би трѣбвало да бъдат предмет на едно по-грижливо, по-системно законодателствование от наша страна. Извинявам това, което става сега, само с похвалното и извънредно положение, което преживява нашата страна, положение на тежка стопанска криза, която налага бързи и ефикасни финансови мѣрки, за да могат да се отстранят известни мъчнотии за фиска, респ. за министъра на финансите. Ако не би било това извинение, че преживяваме изключително положение, че се намираме в изключителни стопански условия на криза, аз мисля, че не би трѣбвало да се законодателствува по този начин. Би трѣбвало и законът за митниците, и законът за митнишката тарифа — въ свръзка с третирането на търговските договори, които ще има да се сключат с чуждите държави — да се направят ясни, прегледни, за да знаем, докъде бихме могли да отидем в третирането на нашите отношения с чуждите държави, до каква степен би трѣбвало да стигнем с нашите протекционни мита, докъде да се простира нашата протекция — протекцията на родната индустрия, докъде би могло да отиде насърчението, въ смисъл на внос и на освобождаване от мито и т. н. Но принудени сме да законодателствуваме, поради изключителните времена, по този път. И макар да съжалявам, че така набързо законодателствуваме, счетох за нужно да изкажа тѣзи си съображения, тѣзи свои мисли, за да се имат предвид от комисията по Министерството на финансите, когато ще разглежда законопроекта, да не би да се избие въ крайност — да държим смѣтка за интересите на родната индустрия, държейки смѣтка за интересите на фиска.

Въ края на чл. 1 следъ буква „ж“ има един пасаж, който се нуждае отъ пояснение. Казва се, че отъ горните такси, които се събират по чл. 1 отъ настоящия законопроект, се освобождаватъ предметите, изброени въ чл. чл. 6, 7 и 8 отъ закона за митниците.

Г. г. народни представители! Не би трѣбвало да ни смущаватъ тѣзи бележки, че отъ тия такси се освобождаватъ изцѣло известни предмети, които са фиксирани въ цитираните чл. чл. 6, 7 и 8 отъ закона за митниците, защото въ чл. 6 се предвижда вносъ на известни предмети и артикули, които се освобождаватъ отъ мито и не могат да бъдат предмет на нѣкакво облагане съ вносни такси. Чл. 6 визира предметите, които се внасятъ за нуждите на двореца, за чуждите пълномощни министри и пр. Тѣзи предмети се освобождаватъ отъ мито, следователно не можемъ по сѣщитѣ съображения да ги облагаме съ нѣкакви вносни такси. Азъ правя разлика между вносни мита и вносни такси, които визира законопроекта. Както знаете, по силата на сѣществуващи договори, ние не можемъ да увеличаваме вносите мита. По сѣщитѣ съображения, по които тия артикули, които се визиратъ въ чл. 6 отъ закона за митниците, се освобождаватъ отъ вносно мито, ние не можемъ да налагаме вносни такси на сѣщитѣ артикули. Чл. 7 отъ закона за митниците сѣщо така освобож-

дава отъ всѣкакво мито известенъ брой предмети, които са изброени въ този членъ, а именно разни стари, употребявани предмети за домашни нужди или, както се казва, покщнина, учебни пособия за нуждите на разни учебни заведения и пр. и пр., артикули, които са изброени подробно. Азъ намирамъ, че съображенията, които са заставили законодателя да освободи тѣзи артикули отъ вносно мито, налагатъ и на насъ да внимаваме, да не ги облагаме съ никакви вносни такси. Много добре е сторено отъ вносителя на законопроекта, който е предвидѣл, щото ония предмети, които се освобождаватъ отъ мито по чл. 6 и 7, да се освободятъ и отъ вносни такси.

Сѣщо така и въ чл. 8 са визирани не вече вносните, а износните стоки, т. е. ония стоки, които могат да бъдат предмет на износъ, преди всичко — българските индустриални произведения. Тѣзи индустриални произведения, които могат да бъдат изнесени навън, се освобождаватъ, както знаемъ, отъ всѣкакви износни мита. Естествено е, че като се освобождаватъ отъ износни мита, по съображения на протекция на българската индустрия, не би трѣбвало да ги обременяваме съ износни такси. Мнозина биха могли да кажатъ, че както нѣкои вносни артикули биха могли да търпятъ известни адвалорни такси, които ще намалятъ печалбата на индустриалците и ще дадатъ известни доходи на фиска, така сѣщо и известни индустриални произведения биха могли при износа имъ да понесатъ известни адвалорни износни такси. Азъ смѣтамъ, че този въпросъ може да се повдигне при едно системно третиране и обсъждане на материята, въобщо при едно изменение на закона за митнишката тарифа. Така, обаче, инцидентно, по поводъ на този законопроект, който търси какво да обложи, за да увеличи доходите на фиска, азъ смѣтамъ, че не бива да се процедира. Въпросътъ за износните такси върху мѣстните произведения, които могат да бъдат предмет на износъ, трѣбва да бъде предмет на отделно и самостоятелно третиране.

Въ сѣщия чл. 8 се фиксиратъ, въ п. п. 2, 3, и 4, други стоки, които се освобождаватъ отъ адвалорни такси: това са предметите, внасяни отъ държавните привилегии, транзитните, транспортните, крайбрежно пренасяните стоки и стоките, които се доставятъ за държавни учреждения. Естествено е, тѣзи стоки, които се освобождаватъ отъ вносни мита, да се освобождаватъ и отъ адвалорни такси.

Материята, която се третира въ чл. 2 на законопроекта, е една материя, която за тия, които боравятъ съ предмета, не е нова, но за насъ, които сега се натъкваме на тази материя, по поводъ изменението, което се иска на чл. 210 отъ закона за митниците, се явява твърде нова. Въ чл. 210 отъ закона за митниците не се предвиждатъ случаи, които сега са изменението на този членъ се визиратъ, а това са стоките, които се внасятъ отъ чужбина съ целъ да бъдат поправени или преработени и наново да се изнесатъ, да се реекспортиратъ. Такива стоки, които се внасятъ, за да бъдат поправени или преработени и следъ това наново изнесени, на общо основание трѣбва да бъдат освобождавани отъ мито, а следователно, трѣбва да бъдат освобождавани и отъ разните такси. Това се цели съ първата алинея на чл. 2 отъ законопроекта. Тия стоки ще се освобождаватъ отъ всѣкакви такси, но при съблюдаването на всички условия, предвидени въ законопроекта, а именно, да бъдат придружени съ декларация, да се внесе съответниятъ залогъ и да се удовлетвори, че сѣщитѣ стоки, които са внесени отъ чужбина за преработка или поправка, следъ това се признаватъ. Ако тия стоки бъдат изнесени обратно въ срока, залогътъ се връща на вложителите. Желателно е, обаче, да не стане злоупотреба сѣ този принципъ, който е общоприетъ въ чуждото законодателство.

Въ алинея втора на сѣщия членъ отъ законопроекта се предвижда, че по сѣщия начинъ се поставя и съ мѣстните и иностранные натурализирани произведения, които се изнасятъ въ чужбина съ целъ да бъдат поправени, дообработени, доапретирани или боядисани, понеже въ страната се предполага, че това е невъзможно да стане, и следъ това стоките да се внесатъ обратно въ страната. Тукъ азъ ще си позволя да направя една уговорка, г. г. народни представители. Принципътъ, като принципъ, е много добъръ и не можемъ да имаме нищо противъ него, но азъ се боя да не би да става злоупотреба съ него и затова бихъ искалъ въ самия законопроектъ да се дадатъ гаранции, че няма да се злоупотребява съ този принципъ.

Понеже сроковете, които са дадени въ законопроекта за реекспортъ, са чрезмѣрно големи, напр., за ония стоки, които са натурализирани и се изнасятъ въ странство, за да бъдат дообработени, доапретирани, боядисани и пр.,

даден срок 12 месеца, който, *nota bene*, може да бъде увеличен с още 6 месеца от министъра на финансите, азъ намирамъ, че това може да даде възможност на злонамерени износители — не говоря за добросъвестните — да правят известни злоупотребления. Ето защо би било желателно гаранцията въ това отношение да бъде засилена.

Намирамъ, че биха могли да станат известни злоупотребления и въ случаите, които визиращ четвъртата алинея на този членъ. Въ тая алинея се казва: (Чете) „Ако допълнителната работа върху мѣстните индустриални произведения, извършена въ странство, не измѣня базата на облагането, то тия произведения заплащатъ въ такъвъ случай 10% отъ вносното мито, съ което биха се облажвали“. Страхувамъ се да не става въ случая прикритие въ измѣнение базата на облагането. Тѣмо тукъ биха могли да станат известни нередовности, за които би трѣбвало да има по-големи гаранции, предвидени въ самия законопроектъ. Защото, както виждате, когато не се измѣня базата, се предвижда да се заплаща само 10% отъ вносното мито, съ което обикновено се облагатъ стоките. Тѣй че предвидено е едно твърде минимално мито, когато не се измѣня базата. Но кой ще следи и какъ ще следи, когато тая база бъде измѣнена; и дали тя фактически не е измѣнена, за да се вземе само 10% отъ онова мито, което фактически би се платило? За това гаранция въ законопроекта нѣма.

Въ следващата алинея — ще си позволя да направя тая уговорка — е дадено право на министъра на финансите, на оня на търговията и на оня на земледѣлието и държавните имоти, да разрешаватъ временно вноса на сурови материали. Азъ моля г. г. народните представители да обърнатъ внимание върху този членъ: (Чете) „... има право да разрешава временния внос на сурови материали или полуфабрикати, съ целъ да бъдатъ преработени и изнесени въ чужбина като готови изделия, ако тия последните бъдатъ изнесени обратно въ срокъ най-много на 12 месеца отъ деня на внасянето на материалите или полуфабрикатите. Министърътъ на финансите има право да продължи този срокъ най-много с още 6 месеца“. Значи, стоките могатъ да седатъ 18 месеци въ страната, съ целъ да бъдатъ дообработени и следъ това изнесени. Както виждате, това е единъ пробивъ, презъ който биха могли да се промъкнатъ, да навлѣзатъ много отъ ония, които биха искали да злоупотребятъ съ принципа, лѣгналъ въ основата на законопроекта. Самъ по себе си този принципъ е добъръ. Както казахъ, би трѣбвало да се даде възможност на ония, които внасятъ стоки отвън, да ги преработятъ тукъ, да се консумира мѣстенъ трудъ, и следъ като ги преработятъ, да ги изнесатъ; и обратно — ония стоки, които сѣ натурализирани, да бъдатъ изнесени навън, съ целъ да бъдатъ тамъ дообработени, напр., щамповани — нѣщо, което въ България не можемъ да го направимъ. Такъвъ е случаятъ съ басмитъ и оксфортитъ, изнесени съ целъ да бъдатъ щамповани и наново внесени тукъ, за да намѣрятъ готова консомация. Но въ единия и въ другия случай биха били възможни известни злоупотребления, които настоятелно моля да се иматъ предвидъ въ комисията и да бъдатъ направени невъзможни чрезъ санкции, или, най-сетне, да се допълнятъ условията, по които ще става тая манипулация, за да бъдатъ невъзможни злоупотребленията.

Сѣщо така азъ намирамъ, че сроковетъ, давани въ алинея пета на чл. 2 отъ законопроекта, първоначално 12 месеци и допълнително още 6 месеци, сѣ чрезмѣрно големи и би трѣбвало да се намалятъ. Защото онзи, който внася материали отъ странство и не успѣе въ 4—5 месеца да ги преработи и изнесе, той и за 12, и за 18 месеца нѣма да бъде въ положение да ги изнесе и ще гледа да заобиколи и осуети целта на законопроекта.

Даже азъ бихъ казалъ, че последната алинея на този членъ отъ законопроекта, която ще прочета сега, дава възможност да ставатъ такива заобикаляния на самия законопроектъ. Въ тая последна алинея се казва, че (Чете) „Условията, при които ще се допуска временниятъ вносъ на сурови и полуобработени материали, контролтъ при преработването имъ, както и телеранствъ, за който е дума по-горе, ще се опредѣлятъ съ специална наредба, одобрена отъ министъра на финансите“. Значи, условията, при които ще се допуска временниятъ вносъ — разбирамъ безмитенъ вносъ — на сурови и полуобработени материали, ще се опредѣлятъ съ нѣкаква специална наредба, одобрена отъ министъра на финансите. Съ тая специална наредба ще се контролира, дали действително тоя времененъ безмитенъ вносъ на сурови и полу-

обработени материали е станалъ точно така, както предвижда законопроектътъ, за да не станатъ нѣкакви злоупотребления. Даже азъ бихъ си позволилъ да кажа, че тия условия, при които ще се допуска временниятъ безмитенъ вносъ на сурови и полуобработени материали, може да дадатъ възможност на много търговци, които биха искали да заобиколятъ буквата на закона, да внасятъ безъ мито сурови и полуобработени материали.

Министъръ С. Стефановъ: Разрешението за времененъ вносъ на сурови материали и полуфабрикати ще се дава отъ тримата министри, както е казано въ по-горната алинея, а само наредбата ще се утвърждава отъ министъра на финансите.

Д-ръ Х. Мутафовъ (д): Безразлично е дали разрешението за времененъ вносъ или наредбата ще се одобрява, но въ всѣки случай азъ мисля, че е по-добре да бъде предвидено едното и другото въ закона; вмѣсто да даваме възможност да ставатъ разтѣгания на всичките тия положения, нека си дадемъ въ пленума смѣтка за едното и за другото; или, най-сетне, ако наредбата може да следва принципитъ, които сѣ вложени въ законопроекта, то тия принципи да бъдатъ ясно установени. Защото, както се казва „Условията, при които ще се допуска временниятъ вносъ“, както и по-горе се казва, че министърътъ на финансите, въ съгласие съ другите двама министри, ще има право да разрешава временния вносъ — това сѣ чрезмѣрни права, г. г. народни представители, които се даватъ на надлежните министри, които, помимо законодателното тѣло, могатъ да боравятъ и да разширяватъ даже условията, при които ние бихме се съгласили за увеличение на тия такси.

Азъ бихъ казалъ, че сѣщото нѣщо е ставало, става и ще става, когато се касае за измѣнение и по административенъ редъ на адвалорни мита. Знаете, че наскоро, не-давна стана известно намаление по административенъ редъ на известни адвалорни мита, които се плащаха за известни артикули, по което не всички иматъ еднакво мнение, еднакво становище. Виждате докъде може да ни доведе принципътъ, който самъ по себе си е въренъ, ако той се представи на благоусмотрението само на известна срѣда — той може да избие въ крайности, които не сѣ въ съгласие съ нашето становище.

Г. г. народни представители! Азъ свършвамъ своитѣ бележки, които имамъ да направя изобщо по принципитъ, които сѣ легнали въ тоя законопроектъ. Понеже материята е твърде специална и отдѣлните членове на законопроекта сѣ съ дълги алинеи, които не даватъ възможност сега да говоримъ по подробноститъ, като изказваме различни становища, мисля, че най-добре би било това да се направи въ комисията, дето въ по-тѣсенъ кръгъ биха могли да се размѣнятъ възгледи и да се дойде до едно положение, което да ни даде възможност да постигнемъ по-големи доходи за фиска, като сѣщевременно всичкото туй бъде извършено съ нужната мѣрка, да не би да накърнимъ съ нѣщо пъкъ интереситъ на индустрията. (Ръкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. ср): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Може би бѣше правъ г. министърътъ на финансите, когато по миналия законопроектъ изказа една тѣга, че тукъ се развиватъ дебати малко по-настрана отъ самия законопроектъ, и се зачекватъ въпроси, които би трѣбвало да бъдатъ разглеждани въ парламентарната комисия. Дебатитъ, обаче, които се развиватъ по естеството на тоя законопроектъ, не би трѣбвало да се виждатъ страни на г. министъра на финансите. Ако е въпросъ за принципа, прокаранъ въ този законопроектъ, по него не може да се говори много надъто, защото тоя принципъ е възприетъ и въ сѣществуващия сега чл. 3 на закона, който се измѣнява. Но въпросътъ е за размѣра на адвалорнитѣ такси. Отдѣлнитѣ конкретни случаи ще трѣба да бъдатъ разглеждани специално и подробно въ комисията, съ огледъ да не станатъ онѣзи грѣшки, които сѣ възможни при всички закони, и специално при фискални закони отъ този родъ.

Г. г. народни представители! Не бива да се забравя, че всѣки фискаленъ законъ, и особено фискалнитѣ закони за митническитѣ тарифи създаватъ едно положение, при което стопански деятели развиватъ своята дейностъ, съз-

дават известни условия на работа. И когато ще трябва чрез измъняване на законодателството да се посъга върху това положение, би трябвало законодателят да бъде много внимателен, за да не създава сериозни спънки във живота на тия стопански дейатели.

Г. г. народни представители! Аз си позволявам да привлякна вниманието на парламентарната комисия по Министерството на финансите, че ако не се проучи добре въпросът за размитието на тия адвалорни мита, които размити може да понеса днес нашата индустрия, може да дойдем до резултати обратни на тия, които законодателят цели. Наистина, министър на финансите днес е един от нашите индустриалци, следователно, лице компетентно, което може да прозре малко по-дълбоко в фактическата обстановка и да пресени тая обстановка, за да не станат гръшки, но все пак вниманието ни трябва да бъде будно и съсредоточено, защото гръшките ще бъдат трудно поправими.

Аз имам възможност да чуя от индустриалци, които извяват известна опасност за нашите предприятия за тъкане на памучна прежда. Тъ предвиждат възможност, ако останат тия размити на митата — аз не говоря дали тия индустриалци са прави или не, но привличам вниманието на парламентарната комисия върху това — тъй казвам, допускат възможност, нашите предачни фабрики да бъдат принудени да спрат своята работа и тогава вече целта на законопроекта не ще се постигне, нито ще могат да се получат тия такси, събирането на които се предвижда, а само ще се посетне на един предприятия, които са от голямо значение за нашия стопански живот.

Сочи се също и въпросът за таксите върху сатените. Аз съм убеден, че в парламентарната комисия ще се имат пред вид и мненията на нашите индустриалци. Защото, г. г. народни представители, не би трябвало да се изпуска из пред вид, че ние боравим сега с положението на нашата индустрия и би трябвало да бъдем внимателни върху всичко онова, което тъй могат да ни представят като бележки по този законопроект.

Г. г. народни представители! Права беше бележката на г. д-ръ Мутафовъ, че материята е от такова естество, че върху нея не би трябвало инцидентно да се законодателствува. Наистина, въ мотивите на законопроекта е казано, че са нужни бързи и ефикасни мерки. Като бърза мярка се предлага настоящият законопроект. Дали тая мярка ще бъде ефикасна или не, това бъдещето ще покаже. Това ще зависи и от вниманието на парламентарната комисия. Но във всеки случай добре е бързите мерки да се проучват по начин такъв, щото, когато ще стане общо преработване на материята, да не се окажат тия бързи мерки недостатъчно добре проучени.

Г. г. народни представители! Аз си позволявам да спра вниманието на парламентарната комисия и на управлението върху друг един въпрос: е ли въ състояние правителството да наложи това увеличение на таксите да остане за сметка на индустриалците, или това увеличение ще отиде пак за сметка на консоматорите, което ще бъде една беда въ днешно време, което преживяваме? Ние имаме случай, когато увеличението на коефициента на митата стана с надежда, че индустриалците няма да използват това увеличение, за да повишат цените на своите индустриални продукти. Това беше желанието, доколкото знам, и на управлението на техния съюз, обаче на практика излезе малко по-друго нещо.

Та правителството е ли достатъчно силно, има ли достатъчно средства, за да наложи това увеличение да стане за сметка на индустриалците, и да стане за сметка на индустриалците по начин да не спъва техния производство, а да засегне само техния печалби, да ги намали, или да ги погълне?

Г. г. народни представители! Не трябва да се изпуска из пред вид от управлението и друго: това увеличение на таксите няма ли да отиде за сметка на работниците на онези работници, които работят въ индустриалните заведения? Защото, ако отиде за сметка на работниците, тогава това, което ще постигнем за фиска, ще го изгубим въ производството, ще го изгубим въ другия важен отрасъл на нашия икономически живот. Затуй правителството трябва да се пази много да не направи тази пакост.

Това са въпросите, които ще трябва добре да бъдат пресени и специално от парламентарната комисия, когато ще навлиза въ детайлите на законопроекта.

Г. г. народни представители! Аз си позволявам да направя и друга една бележка. Има опасение, когато се освобождават от тези адвалорни такси стоки или предмети, които се внасят за държавни нужди, да не си да се влоши положението на местните производители, които биха могли да доставят тия продукти на държавата. Би трябвало въ законопроекта, когато ще стане закон, ясно да бъде подчертано, че това не може да засегне онези продукти, които могат да бъдат доставени на държавата от местни производители и които, следователно, ще бъдат доставени по търг. И тия продукти би трябвало да бъдат освобождавани, за да не се влоши положението на нашите производители.

Г. г. народни представители! Аз съмтам, че с тези бележки изпълнявам един дълг, като привличам върху тях вниманието на парламентарната комисия и на г. министъра на финансите. По-голяма задача един народен представител от опозицията не може да си постави. Вие от нас ще искате само да ви сочим онова, което може да бъде като гръшка, а какво утре ще правите, за да отговорите на големите нужди на момента, това е въпрос на управлението, на правителството.

Аз все съмтам, г. г. народни представители, че когато толкова време се викаше: „Нова власт е нужна“, „нови хора са нужни за управлението“, тази „нова власт“, тия „нови хора“ ще дойдат с своите големи и добре обмислени програми, за да може да се почувствува това ново управление много скоро и въ стопанския, и въ финансовия живот. Виждаме, обаче, че се предприемат едни бързи, малки мерки, които не засягат общото стопанско положение. А общото стопанско положение, както се нарисова от г. министъра на финансите въ миналото заседание, с две думи, е толкова неопределено, толкова страшно, че той не е могъл да знае утре какви мерки ще предприеме. И когато е такова общото стопанско положение, аз съмтам, че новата власт, новото управление би трябвало да си даде малко повече грижи, за да почувствуваме, че наистина програма има, определен план има, и средствата, с които ще оперира, са въ състояние да внесат една съществена промяна на положението, което то смята, че е заварено от бившия режим.

Председателстващ Н. Захариев: Има думата народният представител г. Иванъ Куртевъ.

И. Куртевъ (нац. л): (От трибуната) Г. г. народни представители! Настоящият законопроект ще има нашето пълно одобрение и подкрепа. Той отговаря на нашите разбирания, които ние изнасяхме било въ Народното събрание, било вън от него, въ продължение на много години. Ние изнасяхме тия наши разбирания въ Народното събрание, обаче сговористкото управление не пожела да ги проведе, защото то имаше особена индустриална политика. По европейски образец, то искаше да покровителствува, да защитава и да засили нашата индустрия, като създаде солидни и богати индустриални предприятия у нас, разбира се, за сметка на българския консоматор и на държавното съкровище. Когато европейските предприятия се издигнаха преди всичко чрез външния износ, ...

Н. Пждаревъ (д. ср): Г. Куртевъ! Въпросът днес не се поставя въ неговата широта. Добре е да го поставят, за да се види как ще се реши и да се реши.

И. Куртевъ (нац. л): Изобщо, г-да, европейските богатства са създадени от търговия, от външен плащмент, от колониална експлоатация, както и от заводения. Нашите натрупвания на богатства, колкото и незначителни да са, са дължат преди всичко на държавни доставки и строежи, дължат се на високи лихви и най-вече на високи покровителствени мита, които позволяват на индустриалните предприятия да натрупват все повече и повече капитали у нас. От там, разбира се, иде и общественото недоволство срещу нашите по-богати слоеве, които се таксуват за грабителски, за експлоататорски.

Без да сме против големи капитални, които ние добросъвестно смятаме, че създават благосъстояние, че създават работа за безработните, ние смятаме, както сме смятали и по-напред, че тая система, която дъли народа на два враждуващи лагера, на експлоатирани и на груби експлоататори, непременно трябва да спре. Не бива,

г. г. народни представители, широкитъ народни маси при- нудително да обогатяватъ шепя предприятия, колкото и полезни да сѣтъ за нашето народно стопанство.

Днешното правителство, което изхожда отъ срѣднитъ и дребнитъ слоеве на нашето общество, не сподѣля раз- биранията на бившето управление. Съ редъ мѣроприятия то се стреми да внесе повече правда и повече хармония въ отношенията на производителнитъ и консомативнитъ слоеве на нашето общество, безъ, разбира се, да иска унищожението на индустриалнитъ предприятия, за които то има съзнанието, че носятъ твърде голѣма полза за на- шето стопанство.

Като първа мѣрка за внасяне хармония между разнитъ слоеве на нашето общество, правителството предприе нор- мировката на индустриалнитъ продукти, произвеждани у насъ и внасяни отъ вънъ. Мнозина оспорватъ ефикасността на тази мѣрка, като я считатъ — и донѣкъде основателно може би — за недостатъчно ефикасна. Но, г. г. народни представители, безспорно, тя даде известенъ резултатъ. Ако намалението на цената на продукта не стигна напълно до консоматора, това се дължи повечето на мѣстнитъ ко- мисарства, които не влѣзоха въ своята роля поради не- мара. Но фактъ е, че печалбитъ на индустриалнитъ пред- приятия сѣ намалени. Така, напр., цената на захарта на пѣськъ биде намалена съ 2-40 л. на килограмъ, а на за- харта на бучки — съ 2-80 л. на килограмъ, заедно съ ам- балажа, което дава едно общо намаление отъ 75 милиона лева. Тѣзи 75 милиона лева може би не стигнаха напълно до консоматора, може би останаха въ по-голѣмата си частъ въ посрѣдницитъ, обаче фактъ е, че печалбитъ на захар- нитъ фабрики сѣ намалени съ крупната цифра 75.000.000 л., които щѣха да бѣждатъ изнесени въ странство. Намале- нието на цената на цимента, сѣщо на преждитъ, солта, на платовеѣ и други артикули даде друго едно намаление, което, споредъ нашитъ пресмѣтания, влѣзла на чувстви- телната цифра надъ 150.000.000 л. Общото намаление на фабричнитъ печалби следъ нормировкитъ на ценитъ отъ комисарството достига 250.000.000 л., която сума остава въ нашето народно стопанство и която, ако не въ три чет- върти, поне въ две трети щѣше да бѣде изнесена вънъ отъ нашата страна, като печалба на чуждия капиталъ, вло- женъ въ индустриалнитъ предприятия.

Като втора мѣрка правителството предприе намаление коефициента на вносното мито за нѣкои артикули. Тази мѣрка сѣщо ще даде известни резултати.

Като трета мѣрка ние смѣтаме законопроекта за кон- тролъ върху картелитъ и монополнитъ цени, който ще бѣде разгледанъ на второ четене въброятно следъ два-три дена.

Като четвърта мѣрка ние смѣтаме настоящия законопро- ектъ, който на първо мѣсто облага безмитния вносъ съ по-високи адвалорни мита — мѣрка, която сме препорѣч- вали отъ дълго време, която препорѣчвахме и при прокар- ването на закона за закупуване и износъ на зърнени храни като такава, която ще даде пари за покриване загубитъ на държавата отъ износа на зърнени храни. Тази мѣрка ще отнеме на индустриалнитъ предприятия една сума не по- малка отъ 150.000.000 л. Разбира се, тази сума ще се отнеме отъ тѣхнитъ свръхпечалби и съ нея ще се балансира дър- жавниятъ бюджетъ.

Държавата, както и народното стопанство, се намиратъ въ едно силно затруднение, поради което правителството съ право трѣбва да иска известни жертви отъ нашитъ ин- дустриални предприятия. Споредъ насъ, единствено индустри- ята остана незасегната отъ тежката стопанска криза, която преживяваме, поради високитъ покровителствени мита, които я закриляха отъ чуждия вносъ. Заради това жертвата, която г. министърътъ на финанситъ съ настоя- щия законопроектъ налага на индустриалнитъ предприятия, е оправдана.

Ние не смѣтаме, че съ нормирането на ценитъ, както и съ повишението на адвалорнитъ мита сѣ засегнати твърде силно нашитъ индустриални предприятия. Досега тѣхното покровителство бѣше особено силно и тѣзи мѣрки ще го намалятъ едва съ около 20—30%. Така, напр., нашитъ пре- дачни фабрики въ Варна „Текстиль“ и „Царъ Борисъ“, които най-силно протестираѣтъ срещу взетитъ мѣрки, имаха едно покровителство отъ 97 до 120 л. на пакетъ прежда. Съ намалението ценитъ на преждата съ първата нор- мировка, както и съ покачване адвалорната такса отъ 3 на 8%, покровителството на пакетъ прежда става отъ 56 до 60 л. Така че тѣхниятъ плащъ, че съ тия две мѣрки тѣх- ната индустрия се поставя въ затруднение, е неоснова- теленъ. Тѣ имаха почти сѣщото покровителство тогава, когато коефициентътъ бѣше 15 пъти.

Сѣщото се отнася и за други индустриални предпри- ятия. Така, напр., за памучнитъ платна, каботи, оксфорти, хасета, покетиѣ и разни други, които имаха покрови- телство отъ 75% до 90%, 100% върху стойността, днесъ, следъ увеличление адвалорното мито отъ 12% до 20%, споредъ дебелината на преждата, тѣхното покровителство се намалява отъ 55% до 65%. Така че и тѣ нѣматъ право да се оплакватъ, че увеличението на митото чувствително ще ги засегне.

Какви приходи ще даде туй облагане? Азъ преди малко казахъ, че доущамъ да стигне до цифрата 150 милиона лева. Едно крупно перо ще ни даде адвалорното облагане на разнитъ видове памучни прежди, чийто вносъ достига до 5 милиона килограма и които досега сѣ давали, при 3% адвалорна такса, около 12½ милиона лева, при единъ вносъ оцененъ около 420 милиона лева. Днесъ, поради поевтиня- ването на преждитъ съ 20% и при едно облагане адвалорно до 20% доущамъ, че приходътъ отъ памучнитъ прежди ще бѣде около 40 милиона лева.

Второто по-голѣмо приходно перо ще бѣде това отъ суровия памукъ. Въ нашата страна се внасятъ около 3.800.000 кгр. суровъ памукъ, оцененъ за 150—160 ми- лиона лева, който дава на държавното съкровище около четири и половина милиона приходи отъ адвалорни мита. Днесъ, при чувствително намаление цената на памука, което достига до 50%, и при по-голѣмо облагане съ 8%, приходътъ нѣма да бѣде повече отъ 6½ милиона. Такава цифра ще даде и облагането на вълнената прежда. Като имаме предъ видъ и други подобни артикули, които сѣщо така се облагатъ, като копиренитъ прежди и др., смѣ- тамъ, че приходътъ отъ повишението на адвалорнитъ мита ще достигне цифрата 150 милиона лева.

Похвално отъ друга страна е, че съ пунктъ „ж“ на чл. 1 отъ законопроекта се освобождаватъ отъ всѣкакво адвалорно мито земеделскитъ машини, за които досега се плащаше 3%.

Но, освенъ фискалния резултатъ, който ще донесе този законопроектъ на правителството, той ще даде и другъ резултатъ: ще покровителствува нѣкои мѣстни полуфабрикати и мѣстното производство на нѣкои арти- кули. Облагането отъ 12% до 25% на вълненитъ и па- мучни прежди ще покровителствува нашето преждарство, което — особено що се отнася до вълненитъ прежди — бѣше въ упадѣкъ, поради безмитния вносъ на тия прежди у насъ. Отъ друга страна, дава се известно покровите- лство, което дори азъ смѣтамъ за недостатъчно, на про- изводството на памука, лена и конопа, като косвено се дава една премия на нашия производител на памукъ, ленъ и конопъ отъ 1.50 до 1.80 л. на килограмъ. Това по- кровителство, обаче, азъ смѣтамъ, че е недостатъчно, за- щото при нашитъ климатически условия, нашиятъ произ- водител получава едвама 18 до 20 кгр. памукъ на де- каръ, когато въ тропическитъ страни, при по-малко трудъ и по-евтина човѣшка рѣжа, производителътъ получава производството двойно повече на декаръ. Ние имаме дългъ да защитимъ и да поощримъ производството на памука у насъ. Въ последнитъ години памучното производство у насъ достига отъ 900 хиляди до 1 милионъ килограма, отъ които едвама 52.000 кгр. се употребяватъ въ нашитъ памучни фабрики, а остатъкътъ се употребява повечето за домашни нужди. Ако се създаде известно търсене на нашия памукъ отъ нашитъ фабрики, поне за по-добро- качествени прежди — нашиятъ памукъ е по-грубъ и съ по-къси влакна; другъ е въпросътъ дали той може да бѣде подобренъ качествено — би се поощрило засѣва- нето на памука въ по-широки размѣри. Азъ смѣтамъ дори, че за засилването на неговото производство се на- лага да се взематъ сѣщитъ мѣрки, каквито вземахме за конопа, именно да се контингентира на нашитъ памучни фабрики до какви размѣри отъ нашия памукъ да при- мѣсватъ къмъ внасяния таквъ отъ чужбина.

Г. Т. Данаиловъ (д. ср.): Това е по-рационално и по- резултатно.

И. Куртевъ (нац. л.): Въ таквъ случай ние бихме на- ложили на нашитъ фабриканти задължението да купу- ватъ мѣстенъ памукъ. Памукътъ, закупуванъ отъ вънъ, тѣ го получаватъ на срочно изплащане въ продължение на една година. Фабрикантътъ е свободенъ да покриве за- дължението си тогава, когато пожелае, тогава, когато на- мѣри за добро, тогава, когато памукътъ е превърнатъ въ прежда. Заради туй той предпочитва да купува чуждъ памукъ, отколкото да купува мѣстенъ. Тѣй че единстве-

ната най-ефикасна мърка, според мен, за да се засили мѣстното производство на памука, както казахъ, е да се наложи на нашитѣ фабрики известнo континентирание — примѣсване въ известенъ размѣръ на чуждия памукъ съ мѣстенъ памукъ.

Отъ друга страна съ законопроекта се поощрява сѣщо и тѣй наречената хартиена индустрия у насъ. До сега тая индустрия се ползуваше съ безмитенъ вносъ на хартиената маса, тѣй наречената хартиена каша, както и на хартиенитѣ отпадѣци. Нашитѣ хартиени отпадѣци, които сѣ въ голѣмъ размѣръ, се изхвърлятъ на боклука. Сѣщо и отпадѣцитѣ отъ нашата индустрия на дървенъ материалъ оставатъ до голѣма степенъ неизползувани. Съ облагането на чуждата хартиена маса съ адвалорно мито, смѣтамъ, че косвено се покровителствува производството на хартиена маса отъ нашъ дървенъ материалъ.

Не по-малко важенъ е, споредъ менъ, г-да, и чл. 2. Въ него е легналъ здравиятъ принципъ — да се допуска времененъ безмитенъ вносъ на чужди сурови материали и полуфабрикати, които ще се дообработватъ въ нашата страна и ще се изнасятъ въ чужбина като готови издѣлѣя. По този начинъ ще излѣзе въ чужбина нашъ кристализиранъ трудъ. Тая идея ние давахме на правителството на Демократическия съговоръ въ миналото Народно събрание, обаче то не я възприе. Дали ще бждатъ чувствителни резултатитѣ отъ тая мѣрка, не знаемъ, толкова повече като имамъ предъ видъ масовото и евтино европейско производство. Обаче азъ смѣтамъ, че ние ще можемъ да излѣземъ на близкитѣ до насъ пазари, грѣцкия и турския, съ известни артикули, толкова повече, че познаваме твърде добре вкуса и изискванията на тѣзи пазари. Напр., нашата картонена индустрия, нашата гвоздѣйна и шапкарска индустрии и още нѣкои други индустрии могатъ спокойно да излѣзатъ на грѣцкия и турския пазари съ своитѣ артикули — разбира се, и тукъ имамъ пакъ въ предвидъ временния безмитенъ вносъ — кждето тия индустрии не сѣ достатъчно развити. Слабата продуктивностъ и нерационалността на нашето производство смѣтамъ, че бждатъ замѣнени съ евтиния и изобиленъ нашъ работнически трудъ, както и съ низкитѣ наеми. Така смѣтамъ ще се разреши отчасти и другиятъ проблемъ — проблемътъ за пласирането на излишната работническа рѣка въ нашето стопанство — проблемъ, станалъ напоследѣкъ твърде болезненъ и твърде опасенъ.

Отъ не по-малка важностъ, споредъ менъ, е и алинея втора отъ сѣщия членъ, съ който се разрешава изнасянето на мѣстни и иностранны натурализирани наши фабрични произведения за дообработка, за апретирание, боядисване, шампосване, полироване и пр. Поради ограниченото фабрично производство у насъ нѣма смѣтка да се създаватъ специални фабрични предприятия за извършването на тази работа. Споредъ старото законоположение, ако такъвъ нашъ артикулъ се изнасяше въ странство за дообработване, следъ връщането му трѣбваше да плати пълни мита, което поскѣпваше продукта и, разбира се, поради туй изнасянето се избѣгваше. Затова и нашитѣ фабрични предприятия предлагатъ на публиката своитѣ произведения въ единъ по-грубъ видъ. Така, напр., нашитѣ платове следъ нѣколко месечно носене се излѣскватъ, ставатъ като мазни. Това се дължи на недостатъчното апретирание, когато съ английскитѣ и французки платове, които сѣ добре апретирани, това не се случва. Затуй тая мѣрка, която сега се предлага отъ финансовия министъръ, е твърде целесъобразна и умѣстна. Нашитѣ фабрики ще се изнасятъ въ странство, ще се дообработватъ тамъ и при изнасянето имъ отново въ страната ще плащатъ мито въ размѣръ на оная обработка, която сѣ придобили въ странство. У насъ нѣма още условия за създаване на такива специални предприятия, защото, забележете, въ странство, особено въ по-голѣмитѣ индустриални страни, предприятията за апретирание, за боядисване, за шампосване, глансирание, сѣ отдѣлни, независими отъ другитѣ предприятия. Създаването на такива предприятия у насъ е неумѣстно, нѣма смѣтка, а толкова по-малко има смѣтка да бждатъ създадени тѣ като клонъ на едно предприятие.

Важна е и алинея първа отъ сѣщия чл. 2, която позволява да се внасятъ въ страната чужди строени машини за поправка. Така, напр., въ гр. Русе съществуватъ фабричитѣ „Мюлхауитъ“ и „Вулканъ“, които успѣшно биха могли да поправятъ и да излизатъ строенитѣ части на машини, които биха били докарвани отъ срещния брѣгъ, което по съществуващитѣ законоположения бѣше невъзможно, защото се облагахъ тежко.

Смѣтамъ — въ противоречие съ г. Мутафовъ — че срокътъ отъ 12 месеца, и по-специално 18 месеца, е недо-

статъченъ, защото за известни артикули, за известни стоки сѣ необходими два сезона. Когато се внасятъ сурови материали или полуфабрикати за дообработване въ нашата страна, съ целъ да бждатъ после изнесени въ други страни като готови продукти, тогава би трѣбвало да имаме на разположение поне два сезона, защото, ако веднѣжъ стоката остане и не бжде изнесена презъ единъ сезонъ, остава като мърда въ складоветѣ и възъ отъ това ще бжде обложена съ тежко адвалорно мито. Така, напр., да вземемъ картонената индустрия, която има за целъ производството на регистри, тевтери, тетрадки и др. Ако стоката е предназначена за грѣцкия пазаръ, естествено е, тя ще носи грѣцки етикети и надписи и ще бжде непременно съ синя шарка — такава, каквато на турския и нашия пазари не се пласира. Ние и турцитѣ предпочитаме червената шарка и избѣгваме синята, а въ Гърция червената шарка не се употребява. Какво би станало съ такава стока, предназначена за Гърция, която не може да бжде пласирана на български и турски пазари? Внасянето на тия стоки е сезонно и се внасятъ само презъ известенъ периодъ време въ годината. Ето защо смѣтамъ, че срокътъ трѣбва да бжде увеличенъ — да бжде поне за два сезона или за две години.

Изобщо чл. 2 отъ настоящия законопроектъ е отъ твърде важно естество. На нашата родна индустрия се възлага нова и твърде важна задача — да изнася, както казахъ, кристализиранъ нашъ работнически трудъ въ чужбина. Досегашниятъ обектъ на нашата индустрия бѣше вътрешниятъ пазаръ, поглѣщателната сила на който е твърде ограничена, а въ последнитѣ години е силно намалена поради кризата въ зърненото производство. Ще трѣбва тази индустрия да използва голѣмитѣ извори на нашата жива и евтина работна сила и да се яви поне на близкитѣ пазари съ наши продукти. Ако германската, чехската, белгийската и др. индустрии заливатъ сѣбѣ съ евтини фабрики, това ние можемъ да направимъ поне на близкитѣ до насъ пазари. Разбира се, че не може да нѣма рискове въ това, но тѣхъ обществото и държавата ще преценятъ и при даденъ случай ще дадатъ своята подкрепа.

Индустрията, г-да, има голѣми задължения къмъ обществото — да поглѣне частъ отъ свободнитѣ рѣще, да оползотвори тѣхния трудъ: иначе нейното съществуване и скѣпнитѣ жертви, които народното стопанство прави за нея, ще бждатъ неоправдани и вредни.

Съ излизането на чуждитѣ пазари ще се разреши отчасти и другъ единъ въпросъ — въпросътъ за излишнитѣ инвестиции. У насъ има нѣкои индустрии съ излишни инвестиции. Така, напр., такива сѣ дветѣ фабрики за бергманови трѣби, за винена киселина — 2, за пирони — 5, за макари — ставатъ вече 3; капацитетътъ на тия фабрики у насъ е огроменъ, а поглѣщателната способностъ на нашия народъ — малка. Вложенитѣ въ тия предприятия капитали не само не могатъ да бждатъ рентирани, но не могатъ да бждатъ, разбира се, и амортизирани. Така, напр., въ фабричитѣ за бергманови трѣби е вложенъ единъ капиталъ отъ около 6 милиона лева; производството имъ може да стигне надъ 7—8 милиона линейни метра, обаче нашата страна не може да поглѣне повече отъ 500—600 хиляди метра и разноснитѣ за амортизация, за лихви, производственитѣ и административни разноси се разхвърлятъ върху това малко производство, поради което счетоводно цената на единъ линейен метъръ бергманови трѣби днесъ е 6.70 л. срѣдно, когато германцитѣ ни го предлагатъ въ всѣко пристанище по 2.40 л. Разбира се, че тия високи цени се дължатъ на високитѣ амортизации, на голѣмия вложенъ капиталъ, на лихвитѣ на капиталъ и др.

Сѣщото се отнася и за фабричитѣ за винена киселина. Въ цѣлия свѣтъ има всичко 6 фабрики за винена киселина: 2 въ Италия, 2 въ Франция, 1 въ Австрия и 1 въ Германия. У насъ се построиха 2 фабрики, които произвеждатъ годишно отъ 80—100 хиляди килограма винена киселина, при единъ капиталъ, вложенъ въ тия предприятия, отъ 18 милиона лева. Естествено, че при такъвъ голѣмъ капиталъ и скѣпи машини производството е тежко и скѣпно, толкова повече, че тѣ нѣматъ за целъ възвѣшенъ износъ. А у насъ отпадѣцитѣ отъ нашето винарство, нашегo лозарство — било въ калчиевъ тартаратъ, или тригия, или винена каль, както се казва на обикновенъ езикъ, било остатѣци отъ джибритъ — може да дадатъ 1 милионъ килограма винена киселина, съ която ние спокойно бихме излѣзли на съседнитѣ пазари.

Сѣщото се отнася, разбира се, и за фабричитѣ за пирони и за макари. При това положение налага се, не-

съмнено, на първо място да се разреши въпросът за рационализацията на труда в нашите фабрики или тъй наречената научна организация на труда, която ще засили производството на работнически труд у нас. Известно е, че научната организация на труда или — както ние съкратено казваме — рационализацията повишава производителността на работника от два до пет пъти, при едни и същи условия, влагани в производството. Това отдавна е сторено както в европейските, така и в американските фабрики, обаче у нас нито в едно фабрично предприятие не е направено нито в това направление, с изключение може би на едно или две предприятия, доколкото знаем. Но по тия въпроси ще има да говорим друг път.

Смътанъ за неизлишно да напомня, че поради нерационалността на нашето производство, производството у нас е твърде скъпо. Така, напр., един пакетъ прежда в английски и немски фабрики има 86 л. производствени разходи, при четири пъти по-големи надници и при 3—4 работни дни в седмицата; у нас, при денонощна работа и при четири пъти по-евтини надници, производственият разход на един пакетъ прежда възлиза на 118 л. Това се дължи, разбира се, на нерационалността на нашето производство.

Навикнали сме да говорим, че нашият работник е слабо продуктивен, без да сме опитали да оползотворим максимум неговите движения и да определим мястото на всяка работна ръка и на всеки предмет в работилницата — това, което, както казахъ, на Запад отдавна е сторено. В Дания, напр., произведените блага на глава сж 20 пъти по-големи, отколкото у нас. Но азъ смътанъ, че сж тия въпроси трябва да се занимаем при друг случай, когато ще разглеждаме друг въпрос.

Съ тия няколко бележки азъ свършвамъ, като смътанъ, че настоящият законопроектъ ще трябва да претърпи в комисията известни корекции в ония направления, които посочиха преждеговорившите, които посочихъ и азъ. (Ръжкоплъскания отъ мнозинството)

Председателствуващ Н. Захариев: Списъкътъ на записаните оратори е изчерпанъ.

Има думата г. министърътъ на финансите.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ слушахъ съ внимание бележките, които бяха направени по законопроекта. Направи се бележка, че законопроектътъ отъ подобенъ важенъ характеръ се внасяли набързо. Забеляза се също, че трябва да бъдемъ внимателни в облаганията, които се правятъ на безмитния вносъ на сурови материали за нашата индустрия, за да не би да спънемъ нейния правилънъ развой. Направиха се и други бележки, в смисълъ дали увеличението на тия такси биха засегнали само производството, или ще засегнатъ и консомацията. Други по-съществени бележки по законопроекта не се направиха отъ господата, които говориха.

Азъ считамъ за излишно да развивамъ мотивите, които предизвикаха внасянето на тия законопроекта. Тъ сж ясни за всеки единъ отъ васъ. Законопроектътъ, който разглеждаме, не е само законопроектъ отъ фискално естество. Съществено в тия законопроекта — и точно за него вземамъ думата, да кажа две-три думи — е, че той е по-скоро стопански законопроектъ, в смисълъ, че цели да регламентира известни наши производства, за да се премахне оная аномалия, която съществува в закона за насърчение мѣстната индустрия, в времена като днешните, когато високата митническа бариера дава възможност на тия производства да трупатъ печалби за смѣтка на консоматора.

Азъ не ще отреча, че подбудитъ за внасянето на тия законопроекта сж преди всичко фискални, тъй като при положението, в което се намираме днесъ, трябва да търсимъ приходи не само чрезъ съкращаване разходите, а навѣжда, където можемъ да намеримъ приходи, за да свържемъ двата края, докато при новия бюджетъ и при други по-големи законопроекти отъ фискално естество ще пристъпимъ къмъ установяване на единъ по-широкъ планъ, на нѣщо по-съществено и завършено.

Така че бележката, която се направи — че много при-бързано се внасяли законопроекти отъ такъвъ характеръ

— азъ я отхвърлямъ. Защото — и онзи денъ казахъ — ние трябва да имаме предъ видъ цѣлото днешно положение, действителността, в която живѣемъ и която налага бързи мѣрки.

Специално по материята, която се третира в тия законопроекта, азъ поемамъ напълно отговорността за всички грѣшки, които биха се констатирани като резултатъ на недостатъчно проучване или на това, че не сж били взети предъ видъ всичките страни на въпроса, за да не даде тия законопроекта ония резултати, които се целятъ.

Азъ имахъ случай лично да отговарямъ на бележките на всички господа, заинтересовани отъ тия законопроекта, които идваха при менъ. Въ обясненията, които имахъ съ тяхъ, азъ бяхъ разбралъ отъ всички. Има, обаче, едно обстоятелство, което създава известни недоволства, които недоволства азъ не таксувамъ само по начина, по който тѣ се проявяватъ, а се мъча да преценя, доколко тѣ отговарятъ на действителното положение. Преди тия законопроекта бѣше прокаранъ законъ за комисариата, за нормировките на известни артикули, и има вече известни намаления чрезъ нормировките. Впоследствие, като се вземаха предъ видъ онѣзи облагания, които ще станатъ чрезъ тия законопроекта, тѣзи нормировки бѣха коригирани; и отъ всичката онази провѣрка, която е направена отъ насъ наново, и въ Министерския съветъ, и въ министерството, се оказа, че ще трябва да станатъ въ много малко случаи известни поправки на нормировките, станали по-рано. Независимо отъ туй трябва да ми е едно постановление за отстъпка въ коефициента на известни стоки и артикули, въ връзка съ улеснението на нашия износъ. Макаръ да се правятъ известни критики за шампанско и не знаа какви работи, но всичко това сж компенсации, дадени на заинтересовани държави. Ние не можемъ да отменимъ тяхните искания безъ внимание, щомъ днесъ се намираме тъй стѣснени въ нашия износъ.

Онѣзи артикули, които сж описани в министерското постановление за намаление на коефициенти, не сж отъ толкова особена беда за насъ. Безспорно, тѣ биха улеснили малко вноса у насъ, обаче далечъ нѣма да засегнатъ нашето производство. По нѣколкото случая само, по които има да се направи корекция, въ комисията ще се дадатъ обяснения и корекцията ще се направи. Тѣ сж, обаче, свършено малко.

Всичко останало е много ясно: всеки заинтересованъ ще гледа да бѣде оправданъ; той ще се мъчи, разбира се, да реагира и да доказва, че всѣка тежестъ, която му е наложена, трябва да бѣде намалена. Обаче съществено е, че въ този моментъ, когато трябва навѣсѣжде да се посѣга, се действа достатъчно съ внимание и тактъ, за да не внесемъ смутъ, за да не се предизвикатъ известни пертурбации или реакции срещу мѣрката, и да бъдемъ свидетели на затваряне на фабрики или да слушаме приказки, каквито се чуватъ отъ вънъ. До тази работа абсолютно нѣма да се стигне; такива опасения нѣма. Законопроектътъ е основно проученъ; всичко онуй, което е прокарано въ него, нѣма за целъ друго, освенъ да създаде една хармония, една регламентация, каквато не съществуваше досега въ положението на нашите индустриални заведения.

Независимо отъ туй, списъкътъ на суровите материали, които се допускатъ съ безмитенъ вносъ за нашата индустрия, въ последните години се разширява чрезмѣрно, безъ огледъ на нуждите. Той е сигналъ даже до украси. Онѣзи материали, които служатъ повече за гарнитури, нѣма нужда да бъдатъ внасяни безъ мито, а може да се внася безъ мито основниятъ, суровиятъ материалъ, който за известни производства е суровъ, а за други е полуфабрикатъ, и който е запазенъ сравнително на едно таково положение, че мѣстното производство далечъ не се поставя въ положение да бѣде затруднено отъ външния вносъ на съответните фабрики.

Поставя се въпросътъ: е ли това увеличение на таксите за смѣтка на производителя или за смѣтка на консоматора? Увеличението на таксите за нѣкои артикули ще бѣде отъ 5%, а за други, за които изглежда, че ще бѣде отъ 20% до 25%, то ще се отрази само съ около 7% върху стойността на готовите продукти. Но това увеличение ще засегне само производителя — и то незначително — не и консоматора, особено при ония производства, които се намиратъ въ пѣдна конкуренция вътре въ страната и далечъ не използватъ митата.

Основните принципи, които са легнали въ този законопроект, въпросът така, както той днес се разрешава, разнообразието въ увеличението на таксите, които вие виждате: първо, дали единия материал, който се внася без мито, е суров или полуфабрикат или, най-после, е материал, който само се фасонира; второ, дали единия материал е от първа необходимост, или е от втора необходимост, или пък е луксозен; и трето, доколко известни сурови материали, които се внасят у нас, се добиват въ страната и чрез една увеличена такса ще може да се насърчи тяхното производство, за да могат постепенно-постепенно да се заместват внасяните отъ вън сурови материали, които се преработват въ страната, съ наши. Съ други думи: доколко трябва да се съдействува за трансформацията на нашето земледелие. Това се отнася специално, и на първо време, за памука, конопа и лена, които се култивират въ страната и производството им може да достигне до размър да задоволи напълно нашите нужди. Но колкото и да го мечтаемъ, то не ще може да стане изведнѣжъ. И ако е въпросъ за една политика, да вложимъ истинския смисълъ, какъто трябва да се вложи въ единъ такъвъ законопроектъ, въпросътъ така, както той днес се разрешава, не се разрешава правилно, съ огледъ трансформацията на земледѣлското производство. Но — азъ и онзи денъ го казахъ, и сега го повтарямъ — всички тези законопроекти сѫ отъ времененъ характеръ, за да може да се пипне всѣкъде, където се има възможностъ, докато се дойде до едно време малко по-спокойно — и то нѣма да бѣде далече — когато ще разискваме вече едни законопроекти по-широки, законопроекти, които ще трябва да уредятъ тези въпроси съ огледъ на едно по-дълго време. Разумно разрешение ако търсимъ, съ огледъ трансформацията на нашето земледѣлско производство, ние трябва да установимъ едно постепенно увеличение на таксите върху суровите материали, специално за тази година, да кажемъ, единъ процентъ, за следващата година — по-голямъ, за третата година — още по-голямъ, да бждатъ процентите увеличавани постепенно въ течение на годините, докато се смѣтне, че дадена култура въ своето постепенно развитие е достигнала до онова положение, дето вече високата такса, която ще съществува въ закона, въ същностъ, нѣма да бѣде едно доходно перо за фиска, а ще бѣде само една преграда, която ще зашитава засиленото производство на онзи суровъ материал, който ние считаме, че можемъ да го произвеждаме въ достатъчно количество въ страната.

Направи се забележка върху постановлението отъ законопроекта касателно внасянето безъ мито на сурови материали съ целъ да се преработватъ и изнасятъ отъ страната. Заявявамъ, че не държа на това постановление на законопроекта, защото и азъ съмъ отъ онѣзи невѣруващи, че ще можемъ да внасяме суровъ или полуобработенъ материалъ въ страната, да го преработваме и следъ това да го изнасяме нѣкъде въ съседни или други страни и да отстояваме срещу чуждестранната конкуренция. Азъ се съмнявамъ въ това. Но понеже това бѣ многократно искано, понеже много отъ мѣстните производства днес сѫ убедени, че тѣ това ще могатъ да го постигнатъ, абсолютно нищо нѣма да загубимъ, нито ще се даде възможностъ за нѣкаква спекула, ако ние възприемемъ този принципъ — да пустнемъ известни материали безъ мито да влѣзатъ въ страната съ целъ да се преработватъ и следъ това да се изнасятъ навънъ. Въ съответния членъ е предвидено, че това разрешение ще се дава не само отъ министъра на финансите, а отъ тримата стопански министри: министърътъ на финансите, министърътъ на търговията и министърътъ на земледѣлието. По тоя начинъ ще има една пълна контрола; това разрешение, което ще се дава, ще бѣде подъ контрола на трите министерства, които ще има да си кажатъ думата съ огледъ на интересите, които тѣ представляватъ.

Не е толкова страшенъ този въпросъ. Касае се по-скоро за известни полуфабрикати, при преработването на които у насъ е заета работна рѣка въ значителенъ процентъ. Може би за известни стоки известни резултати ще има. Опасения отъ спекулации абсолютно нѣма, защото, както е казано въ законопроекта, при внасянето на полуфабрикатите ще се вписватъ като приходи съответните мита, такси и берии, и ако следъ срока, който се предвижда въ законопроекта, тѣ не бждатъ изнесени, съответното мито, такси и берии ще се събиратъ. Затова ще се искатъ и известни гаранции. Тоя въпросъ, разбира се, окончателно ще бѣде уреденъ съ една специална наредба, която впо-

следствие ще издадемъ. Въ единъ законъ, както знаете, не могатъ да бждатъ изчерпани всичките детайли. Въ закона се прокарва само принципътъ.

Г. г. народни представители! Въ връзка съ този законопроектъ бихъ желалъ да кажа нѣщо и по закона за насърчение на мѣстната индустрия, но азъ това ще го направя, когато дойде да разглеждаме голѣмия въпросъ. Сега само ще подчертая, че даже и да нѣмаше нужда фиска отъ приходи, една такава регламентация бѣше абсолютно наложителна, за да корегираме онази голѣма аномалия, която съществува при даването облаги на различните индустрии. Ние искаме да бѣде провърбенъ списъкътъ на освободените отъ мито сурови материали, който е разширенъ до една степенъ безъ предѣлъ. Споредъ провърката, която се направи отъ Министерството на търговията, г. г. народни представители, днесъ съществуватъ 200 индустриални предприятия — не 20, нито 2 — които използватъ облагите на закона за насърчение мѣстната индустрия и които сѫ баласти, тежестъ както за фиска, така и за консоматорите. Безъ да сѫ установени въ съответния технически протоколъ, следъ двегодишния срокъ, който законътъ повелява — тѣ още 3—4—5 години ще продължаватъ да използватъ облагите. Сега съ тоя законопроектъ тѣ се засѣгатъ въ по-големия си процентъ, а после веднага ще се направи провърка, за да бждатъ отнети техните облаги. Поне тая корекция по такъвъ начинъ може да стане, за да се внесе шогоде единъ редъ.

Азъ вземамъ поводъ отъ този законопроектъ, г-да, за да кажа, че се налага да стане часъ по-скоро една корекция и въ закона за насърчение на мѣстната индустрия, за да има шогоде една справедливостъ и за да се постигне единъ по-добъръ резултатъ както отъ гледище на фиска, така и отъ гледище на консомацията.

Считамъ за излишно повече да говоря върху законопроекта. И като повтарямъ още единъ пътъ, че целта на законопроекта е фискална, но повече е стопанска — което ясно се схваща отъ обясненията, които азъ дадохъ — азъ ви моля да го гласувате, като всички ония поправки, които се иска да станатъ въ него, бждатъ извършени отъ комисията и законопроектътъ на второ четене да дойде тукъ поправенъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които г. г. народни представители приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на чл. чл. 3, 210 и 280 отъ закона за митниците и чл. 9 отъ закона за митническата тарифа за вносите стоки, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка втора отъ дневния редъ — **второ четене на законопроекта за временни удържки върху заплатите на държавните служители, на служителите при изборните и при обществените учреждения, както и върху пенсияте за изслужено време презъ 1931/1932 финансова година.**

Има думата г. министърътъ на финансите.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Понеже комисията днесъ преди обѣдъ не можа окснчательно да прегледа законопроекта — останаха още аф-колко члена неразгледани — азъ моля да се съгласите разискванията по втората точка отъ дневния редъ да се отложатъ за утре, а сега да преминемъ къмъ третата точка отъ дневния редъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които сѫ съгласни съ това предложение на г. министъра на финансите, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка трета отъ дневния редъ — **докладъ на комисията по провърка на изборите.**

Ще се докладва изборътъ въ Пещерска избирателна околия.

Има думата докладчикътъ г. Цоло Лилковъ.

Докладчикъ Ц. Лилковъ (з): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Пещерската избирателна околия из-

бира двама народни представители. От протокола на централното изборно бюро на Пещерска околия се вижда, че въ изборитъ за народни представители за XXIII обикновено Народно събрание на 21 юний 1931 г. въ тая околия сѣ подадени 12.531 действителни бюлетини. Състезавали сѣ се петъ листи:

1. Коалицията на Демократическия сговоръ и Национал-либералната обединена партия, съ бюлетина съ розовъ цвѣтъ и кандидати Христо Статевъ Поповъ, д-ръ Владимиръ Такевъ, Грую Павловъ и Василь Теофиловъ, която е получила 4.760 гласа;

2. Коалицията на Българския земеделски народенъ съюзъ — „Врабча“, Демократическата партия, Българския земеделски народенъ съюзъ — Ст. Загора, Национал-либералната партия и Радикалната партия, съ бюлетина съ моравъ цвѣтъ и кандидати: Димитъръ Л. Гичевъ, Борисъ Ст. Докумовъ, Василь Ат. Гуровъ и Христо Г. Гиковъ, която е получила 6.183 гласа;

3. Работническата социалдемократическа партия, съ бюлетина съ червенъ цвѣтъ и кандидати: Григоръ Ив. Чешмеджиевъ, Мойсей Праматаровъ, Яне Т. Малигановъ и Стоянъ Б. Велевъ, която е получила 344 гласа;

4. Работническата партия, съ бюлетина съ сребрени цвѣтъ и кандидати: Атанасъ Николовъ Неновъ, Стоянъ Г. Кисурановъ, Петъръ Яневъ Петровъ и Атанасъ Костандиновъ Мишевъ, която е получила 1.283 гласа, и

5. Коалиранитъ се Либерална партия и Български земеделски народенъ съюзъ — „Врабча“, 24 февруарий 1929 г. гр. Плѣвнѣ, съ бюлетина съ тъмно-червенъ цвѣтъ и кандидатъ Йорданъ Генчевъ Тошевъ, която е получила 21 гласа.

Въз основа на тоя протоколъ Татарпазарджишкия окръженъ съдъ, съ опредѣление отъ 26 юний 1921 г., е провъзгласилъ, по листата на коалиранитъ Български земеделски народенъ съюзъ — „Врабча“, Демократическа партия, Български народенъ земеделски съюзъ — Ст. Загора, Национал-либерална партия и Радикална партия, за народенъ представителъ Димитъръ Л. Гичевъ, отъ с. Перущица, Пловдивска околия, и за допълнителни народни представители по същата листа: Борисъ Ст. Докумовъ, отъ с. Лѣджене, Пещерска околия, Василь Ат. Гуровъ, отъ с. Лѣджене, Пещерска околия, и Христо Г. Гиковъ, отъ гр. Пещера;

По листата на Демократическия сговоръ и Национал-либералната обединена партия: за народенъ представителъ Христо Статевъ Поповъ, отъ гр. София, и за допълнителни народни представители по същата листа: д-ръ Владимиръ Такевъ, отъ гр. Пещера, Грую Йордановъ Павловъ, отъ гр. Брацигово, и Василь Теофиловъ, отъ с. Лѣджене, Пещерска околия.

По избора въ Пещерска избирателна околия сѣ подадени четири констестации: една отъ Борисъ Докумовъ, отъ с. Лѣджене, Пещерска околия, кандидатъ за народенъ представителъ; втора отъ Ахмедъ Топарлаковъ, избирателъ отъ с. Нова-махала, Пещерска околия; трета отъ Рамаданъ Р. Балъкчиевъ, Ахмедъ Ас. Топарлаковъ и Али Али Стамболиевъ, отъ с. Нова-махала, и четвърта отъ Георги Петковъ, Петъръ Ст. Терзиевъ, Тодоръ Андоновъ и Трендафилъ Линговъ, всички отъ с. Ракитово, Пещерска околия.

И четиритъ констестации сѣ подадени въ опредѣления отъ закона срокъ. Въ тѣхъ се говори за закононарушения по време на произвеждане на изборитъ въ селата Дорково, Ракитово, Корова и Нова-махала. По изнесенитъ данни въ тия констестации сѣдията-следователъ при Татарпазарджишкия окръженъ съдъ отпочна следствие и даннитъ, изнесени въ констестациитъ, се потвърждаватъ напълно, съ изключение на два пункта въ констестацията на Борисъ Докумовъ.

Въ първия пунктъ на неговата констестация се казва, че погрѣшно, неправилно и незаконно били счтени отъ нѣкои отъ избирателнитъ бюра въ Пещерска околия бюлетинитъ на Народния блокъ за недействителни, защото били отпечатани на тънка, прозрачна книга. Обаче отъ направената провѣрка на книгата това не можа да се установи.

Въ втория пунктъ отъ същата констестация се казва, че въ 8 бюлетини на Работническата партия кандидатътъ Атанасъ Неновъ билъ писанъ не Атанасъ Неновъ, а Атанасъ Неновъ.

Комисията възприе по принципъ да не се спира на такива малки, печатни грѣшки и да не ги взема подъ внимание, защото нѣма закононарушение.

Въ с. Дорково сѣдията-следователъ е разпиталъ 13 души свидетели. Борисъ Ст. Докумовъ, кандидатъ на Народния блокъ, трѣналъ съ автомобилъ отъ с. Лѣджене, придруженъ отъ свои приятели, застъпници на Народния блокъ, за да обиколи избирателнитъ секции. На около единъ километъръ отъ с. Дорково автомобилътъ спрѣлъ, понеже пътътъ билъ препрѣченъ отъ едно дърво. До дървото стоялъ горскиятъ общински стражаръ Андонъ Андоновъ и двамата полски пазачи на с. Дорково Манолъ Лучковъ и Ангелъ Божановъ. Когато автомобилътъ спрѣлъ, слѣзълъ отъ него Борисъ Ст. Докумовъ, заедно съ Заваринъ Пѣевъ, който отива да махне дървото. Когато Заваринъ Пѣевъ се навежда да вдигне дървото и да освободи пътя, общинскиятъ горски стражаръ Андонъ Андоновъ стреля и наранява тежко въ корема, въ черния дробъ, Заваринъ Пѣевъ. Следъ стрелбата общинскиятъ горски стражаръ Андонъ Андоновъ побѣгва къмъ селото, а двамата полски пазачи изчезватъ въ страна, въ различни направления. Отивайки въ селото, Борисъ Ст. Докумовъ намира застъпника на Народния блокъ Нисторъ Малевъ, който се оплакалъ, че е билъ отъ бившия кметъ на селото Ангелъ П. Нисторовъ и отъ полицейския стражаръ Комбовъ, братъ на известния разбойникъ Комбовъ. Лицето му е било подутото отъ бой. Оплакалъ се е, че е билъ битъ сѣщо и застъпникътъ на Работническата партия, както и застъпникътъ на Социалистическата партия.

Разпитанъ е билъ застъпникътъ на Народния блокъ Нисторъ Малевъ. Между другото той е казалъ: „Отивайки къмъ бюрото въ 7 ч. и 50 м. въ училището го срещнали бившиятъ кметъ Ангелъ П. Нисторовъ, нощниятъ пазачъ Спасъ Г. Мисирковъ и Комбовъ, полицейски стражаръ, затворили вратата на училището, били го жестоко, после стражарътъ Комбовъ му направилъ обискъ, взелъ му бюлетинитъ и 230 л. пари.“ Предниятъ день Нисторовъ му казалъ да не излиза, защото иначе ще се разправи съ него.

Разпитанъ е сѣщо Георги Александровъ, който билъ въ автомобила и който разправя случката съ автомобила и стрелбата, която е направилъ горскиятъ стражаръ, при която тежко билъ нараненъ Заваринъ Пѣевъ.

Разпитанъ е сѣщо Манолъ Лучковъ, полски пазачъ, който между другото казалъ, че „кметътъ имъ заповѣдалъ да не пускатъ да минава никакъвъ автомобилъ“.

Разпитанъ е другиятъ полски пазачъ Ангелъ Божановъ, който казалъ, че кметътъ имъ заповѣдалъ „да не пускате никого и ще стреляте“.

Иванъ Д. Поповъ, застъпникъ на Национал-либералната партия, сѣщо билъ въ автомобила и казалъ: „До 5 ч. сутринята на следния день, 22 юний, Андоновъ не е билъ още арестуванъ“.

Христо Г. Петровичъ билъ въ автомобила и горскиятъ стражаръ Андоновъ имъ казалъ: „Имамъ заповѣдъ да ви избия всички.“

Иванъ П. Чорбовъ сѣщо разправя случката съ автомобила.

Петко М. Дойчиновъ, застъпникъ на Работническата партия, казалъ: „На пътъ за бюрото билъ битъ на улицата отъ кмета на селото Ферезлиевъ съ собствената му тояга.“ Взелъ му тоятата и го набилъ хубаво!

Ферезлиевъ, кметътъ, признава, че действително е поставилъ постъ при селото, обаче приставътъ му билъ далъ идея да сложи постъ и да препрѣчи дърво на пътя.

Андонъ Андоновъ, горски стражаръ, се мъчи да се оправдае и казалъ, че „кметътъ му заповѣдалъ да постави дървото на пътя“.

Разпитанъ е сѣщо полицейскиятъ стражаръ Комбовъ, който казва, че нищо не знае, че на 100 метра далечъ отъ изборното мѣсто си е гледалъ своята полицейска служба. Сѣщо така е разпитанъ медицинскиятъ фелдшеръ Троиновъ, който е билъ повиканъ на мѣстопроизшествието, прегледалъ е ранения и го е превѣзвалъ, обаче какъ е станала случката, нищо не знае, той не е билъ свидетелъ.

Отъ всичко това, г. г. народни представители, може да се тегли заключението: ставало е стрелба въ с. Дорково; имало е тежко нараняване; имало е възпрепятстване на кандидата Борисъ Ст. Докумовъ да влѣзе въ се-

лото; има трима бити опозиционни застъпници; има при-
брани бюлетини от застъпника на Народния блок.

Въ село Ракитово съдията-следовател е разпиталъ 10 души свидетели. Установява се следното. На 16 или 17 юний глшатаят разгласитъ между избирателитъ да се явятъ въ общината, за да си получатъ избирателнитъ карти. На българитъ били давани, а на циганитъ и помацитъ не, подъ предлогъ, че не сж подписани отъ кмета. На 19 юний блоквиятъ комитетъ телеграфически уведомява за това прокурора съ копие до кмета. Докумовъ по телефона сжщо уведомява прокурора. На изборния день общинската горска стража и доплата полицейска стража събира въ кръчмата на братя Вандеви — единиятъ отъ братята е помощникъ-кметъ на селото — всички цигани, а въ двора на джамията събира помацитъ. Тамъ имъ раздава избирателнитъ книжки, сжщо и бюлетини на правителството, т. е. на Сговора. Въ гостилницата на Никола Симеоновъ събира временно пребиващитъ тамъ майстори-зидари, най-много коритарни, на които били дадени най-вече сждебни решения, и тѣ отишли групово да гласуватъ на изборното мѣсто. За забелязване е, че сж отишли групово да гласуватъ и сж гласували, като сж минали презъ дини и тъмни улички и сж влѣзли презъ задния входъ, а не презъ главния входъ, презъ който влизатъ всички избиратели. Докато гласували коритаритъ и помацитъ, не сж позволявали на българитъ да гласуватъ и поради това станало скарване. Следъ като гласували помацитъ и коритаритъ, тогава пуснали българитъ да гласуватъ.

За това село сж издадени 34 сждебни решения, отъ които азъ намирамъ само 6 за законни, защото останалитъ 28 сж издадени въз основа на един общински удостоверения, макаръ да сж действителни и въ тѣхъ да се казва, че лицата, на които се издаватъ, пребиваватъ въ селото временно, по за единъ-два месеца. Мене ми е чудно защо съответниятъ мирови съдия, въз основа на тѣзи удостоверения, издадени отъ общинската власт, е издалъ сждебни решения.

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: Г. Милановъ такива заповѣди имъ издаваше.

Т. Бошнаковъ (з): Да нѣма удостоверения и за умрѣли!

И. Симеоновъ (д): (Казва нѣщо)

Докладчикъ Ц. Лилловъ (з): Така че въ с. Ракитово имаме раздаване на избирателни книжки въ изборния день въ кръчмата на помощникъ-кмета Александъръ Вандевъ, въ двора на джамията и отвеждане на помаци и цигани да гласуватъ групово.

Въ с. Корова сж разпитани шестъ души свидетели. Василъ Атанасъ Гуревъ, кандидатъ на Народния блокъ, казва, че отъ 7 ч. 45. м. до 11 ч. приставътъ Савовъ не го допусналъ въ бюрото. Сжщиятъ арестувалъ и застъпника на Народния блокъ, Манолъ Сирещнички, като му нанесълъ побой. Приставътъ и стражарътъ обискирали хората, които, излизайки отъ изборното бюро, му се оплакали за това. Подалъ заявление чрезъ застъпника, но приставътъ го прибралъ. Заминалъ за Ладжене и се оплакалъ на прокурора. Върналъ се наново въ Корова и едва тогава билъ допустнатъ да влѣзе въ бюрото, кждето изложилъ всичко на председателя. Той, изплашенъ, мълчалъ. Подалъ второ заявление и напусналъ селото.

Манолъ Сирещнички, застъпникъ на Народния блокъ, казва, че селото било блокирано. Съ зоръ се добралъ до бюрото. Измъкна го отъ тамъ приставътъ, кметътъ и нѣкой-си Атанасовъ, завеждатъ го въ съседната стая, минаватъ презъ нея въ втора, биятъ го жестоко, приставътъ стреля надъ него шестъ пжти съ пистолета си и го оставя арестуванъ съ охрана Атанасовъ. Бюрото отказва да е чуло нѣщо. Сѣтали, че тенекия се тропа. Освобождаватъ го. За едно лице, дошло да гласува, се оказало, че било гласувано за него. На вратитъ на бюрото, вжтре, стояли: помощникъ-кметътъ, стражарътъ и застъпникътъ на Сговора—Масларовъ. Гласувало се открито. Приставътъ въ двора обискиралъ избирателитъ. Последнитъ влизатъ въ бюрото съ бюлетини открито въ ржка — разбира се, сговористки. Дошелъ кандидатътъ Гуревъ и му се сърдилъ защо не наредилъ да го допустнатъ въ бюрото. Гуревъ направилъ заявление за стана-

лото. Стражарътъ публично заявилъ, че по нареждане на пристава не пуска въ бюрото кандидата Гуревъ. Следъ подаване на заявлението, застъпникътъ Сирещнички напусналъ бюрото.

Атанасъ Т. Кафтанджиевъ, застъпникъ на Тончевистката партия, казалъ: „При запечатване на кутинитъ, приставътъ извикалъ застъпника на Народния блокъ Сирещнички. Следъ малко чулъ голѣма гюрултия. Излѣзълъ и чулъ скандала. Следъ половинъ часъ приставътъ излѣзълъ разяренъ. Клима заканително съ глава и ржка и на него. Донся се вода да се измие освободениятъ вече застъпникъ Сирещнички. Презъ всичкото време стражата била окупираа изборното мѣсто и раздавала открито бюлетини на Сговора“.

Махмудъ Шекеровъ, стражарътъ, заявилъ, че по заповѣдъ на пристава не пуска въ бюрото кандидата Гуревъ.

Махмудъ Али Кечелневъ видѣлъ кога приставътъ изпждилъ изъ бюрото застъпника Сирещнички. Видѣлъ, че приставътъ и стражарътъ не допусkali до бюрото кандидата Гуревъ, за да подаде заявление. Приставътъ вземалъ заявлението и го сложилъ въ джоба си. Видѣлъ сжщо, че приставътъ обискиралъ хора по улицата, прибиралъ имъ опозиционнитъ бюлетини и имъ давалъ правителствени, като имъ се заканвалъ за следъ излизане.

Мустафа М. Меджировъ пжкъ казалъ, че при запечатване на кутинитъ приставътъ повикалъ навнѣ застъпника Сирещнички. Бавилъ се дълго време. Върналъ се съ подутото око и прѣстъ по гърба. Казалъ му, че приставътъ го билъ. Видѣлъ, че стражарътъ не допускалъ Гуревъ въ бюрото.

Следователно, въ с. Корова не е допусканъ въ бюрото кандидатътъ Гуревъ. Първото му заявление е прибралъ приставътъ. Приставътъ обискиралъ избирателитъ и имъ вземалъ опозиционнитъ бюлетини, като ги замѣнялъ съ правителствени. Застъпникътъ на Народния блокъ — битъ и отстраненъ. Следъ освобождаването му и подаване на заявлението на Гуревъ, напусналъ бюрото.

Въ с. Нова-махала сж разпитани 7 души.

Атанасъ Хр. Попчевъ, застъпникъ на Народния блокъ, е казалъ, че пжтувалъ заедно съ председателя на изборното бюро. Открилъ му, че е застъпникъ. Срѣщатъ го двама стражари. Билъ заедно съ застъпника на социалиститъ. Казали му да се върне обратно, а на втория да замине за Батакъ. Отъ кафенето въ селото двамата стражари най-брутално ги изпратили до край село. Членъ на бюрото билъ свидетел. Отъ Батакъ има подадена телеграма до председателя на бюрото.

Ахмедъ Топарлаковъ видѣлъ, когато двамата стражари, Дончо Ив. Герезовъ и Кръстю Ковачевъ, изгонили застъпника на Народния блокъ отъ изборното помѣщение и го завели до край селото. Избирателнитъ карти се раздавали презъ изборния день въ общината, заедно съ сговористки бюлетини. Стражарътъ Герезовъ го обискиралъ. Завели го отъ общината до изборното бюро и видѣлъ, когато стражаритъ вкарали въ една стая въ общината Асанъ Пехливановъ, който му се оплакалъ, че го обискирали въ сжщата стая, кждето обискирали и него.

Асанъ Пехливановъ отишелъ съ още 5—6 души — имената на които сочи — въ общината да си взематъ избирателнитъ карти. Тамъ полицейскиятъ стражаръ и горскиятъ ги обискирали. Дали имъ бюлетини на Сговора и подъ конвой ги отвели до училището да гласуватъ. Сжщото ставало съ всички хора въ селото. Казвали имъ да гласуватъ за Сговора, иначе ще имъ съставятъ актове.

Асанъ Мустафовъ отишелъ да си вземе отъ общината избирателната карта. Стражаръ го обискиралъ. Прибралъ му бюлетината на Народния блокъ, ударилъ му „ики шамаръ“ — два шамара, защото билъ сдруженъ земледѣлецъ и му далъ сговористка бюлетина. Подъ конвой го отвели и го заставили да гласува явно, което и сторилъ.

Павелъ Х. Димитровъ видѣлъ да се раздаватъ, заедно съ картитъ, и сговористки бюлетини. Гласувалъ и не видѣлъ никакъвъ опозиционенъ застъпникъ. Кръстю Г. Чолаковъ, стражаръ, казва, че видѣлъ, какво избирателнитъ карти се раздавали презъ изборния день въ общината отъ писаря, придружавани отъ сговористки бюлетини. Дончо Ив. Герезовъ, стражаръ, се оправдава и казва, че билъ на около 100 метра отъ изборното мѣсто. Следователно, застъпникитъ на Народния блокъ и на социалиститъ сж били изгонени внѣ отъ селото и избирателнитъ карти се раз-

давали през изборния ден в общината. Там всички били обискирани, снабдявани с сговористки бюлетини и под конвой отвеждани да гласуват. Избирателите били заплашвани да гласуват за правителството.

Г. г. народни представители! Пред мен има една сравнителна таблица за резултатите от изборите, станали на 21 юний 1931 г. и ония на 1 ноември с. г. за 4 села. В с. Ракитово на 21 юний Народният блок е получил 385 гласа, а на 1 ноември — 782 гласа; в с. Дорково на 21 юний е получил 304 гласа, а на 1 ноември — 399 гласа; в с. Корово на 21 юний е получил 51 гласа, а на 1 ноември — 273 гласа; в с. Ени-махала на 21 юний е получил 19 гласа, а на 1 ноември — 319 гласа.

При това дължа да заявя, че с едно увеличение само от 93 гласа гласовете на Народния блок резултатът от избора ще бъде съществено измнен, защото с 93 гласа повече Народният блок стига дѣлителя и при това положение взема и двата мандата.

И. Куртев (нац. л): Г. докладчик! Имате ли пред вид незачетените бюлетини, които сж 250?

Докладчик Ц. Лилев (з): Не.

И. Куртев (нац. л): Туряте ли ги в смѣтката?

Докладчик Ц. Лилев (з): Не. — В с. Ракитово при изборите на 21 юний Демократическият сговор е получил 530 гласа, а на 1 ноември — 76 гласа; в с. Дорково на 21 юний е получил 111 гласа, а на 1 ноември — нито един глас.

Д-ръ В. Такев (д. сг): Не е имало завѣрена листа.

Т. Бошнаков (з): Нѣма кой да я завѣри — нѣма полиция.

Докладчик Ц. Лилев (з): В с. Корово на 21 юний Демократическият сговор е получил 257 гласа, а на 1 ноември — нито един глас; в с. Ени-махала на 21 юний е получил 334 гласа, а на 1 ноември само 16.

Н. Пждарев (д. сг): Ако това е мотивът за касиране, много е слаб.

Докладчик Ц. Лилев (з): Г. г. народни представители! Комисията по провѣрка на изборите намира, че е спазенъ сжщо така и чл. 124 отъ избирателния законъ, като на кандидата отъ другата страна, г. Христо Статевъ, е дадена думата и той е далъ своите показания при следственото дѣло. Въ своите показания г. Статевъ казва, че тамъ, където сж станали известни закононарушения отъ страна на общински и полицейски власти, има правосъдие и тѣ трѣбва да отговарятъ за своите деяния. Тамъ, обаче, дето става въпросъ за нарушение на избирателния законъ не отъ длѣжностни лица, той казва, че това не може да се установи и че не е вѣрно.

Нѣкой отъ земледѣлците: Важно е какво ще кажатъ други.

Докладчик Ц. Лилев (з): Постѣпило е сжщо така при мене едно заявление отъ г. Владимиръ Такевъ, съ което той иска да му се даде право да си каже и той думата като кандидатъ, като замѣстникъ, който следва въ листата следъ Христо Статевъ. Комисията, обаче, е намѣрила, че г. Статевъ е далъ своите показания по преписката и затова смѣта, че е излишно и г. Такевъ да дава своите показания.

Въ преписката се намира писмото на прокурорския паркетъ при Татарпазарджишкия окръженъ сѣдъ, въ което, като изпраща книгата, между другото, се казва: (Чете) „... съ молба да ми се повърнатъ следъ като ми е нуждата отъ тѣхъ, тъй като събраният материал служи за доказателство на престѣпления, извършени въ сѣдебния ми районъ — въ връзка съ избора — за които престѣпления е възбудено углавно преследване“.

Комисията сжщо намира, че въпросъ за парламентарна анкета не може и да става при наличността на едно пълно следствие, въ което сж разпитани и двѣте страни.

Д-ръ В. Такев (д. сг): Кои две страни?

Докладчик Ц. Лилев (з): Дълженъ съмъ, при това, да опровергая две възражения, които се направиха въ комисията отъ противната страна.

Едното възражение бѣше, че изборните книжа не сж били оставени на мѣсто, дето да се даде възможностъ на всички заинтересовани да могатъ да проучатъ преписката. Декларирамъ, обаче, че отъ три месеца насамъ преписката се намираше на разположение на всѣки горе въ библиотеката и едвамъ преди 3—4 дни библиотекарътъ, когато стана дума да бѣде уволненъ, ме намѣри и ми каза да я прибера, защото може да се загуби. Давалъ съмъ я и на г. Такева, и на всѣки, който ме е потърсилъ и се е интересувалъ отъ този изборъ.

Друго едно възражение е, че изборътъ не билъ миналъ въ подкомисията. Изпълнилъ съмъ своя дългъ като докладчикъ на подкомисията. Поканихъ всички членове на тая подкомисия — г-дата Кантарджиевъ, Косачевъ, Кушевъ, Стойновъ, Чернооковъ — да се събератъ, като на определеното отъ мене време съмъ ги чакалъ. Всичките петима съмъ ги канилъ; даже самъ г. Чернооковъ, на следващия денъ отъ деня, означенъ въ поканата, ми каза: „Вие изпълнихте Вашия дългъ, поканихте ме, казахте ми, че ще бѣде гледанъ изборътъ, обаче азъ не можахъ да дойда и да участвувамъ въ заседанието на подкомисията“.

Н. Пждарев (д. сг): И той е изпълнилъ дълга си!...

Докладчик Ц. Лилев (з): Следователно, комисията по провѣрка на изборите намира избора въ Пещерска околия за опороченъ въ следните четири села на тая околия: Дорково, Ракитово, Корово и Нова-махала, и отъ страна на комисията моля народното представителство да гласува за касиране избора въ казаните четири села.

Председателствуващ Н. Захариев: Съгласно чл. 32 отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание, следъ като се прочете решението на комисията отъ докладчика на подкомисията по провѣрка на избора въ Пещерска околия, разискванията ще станатъ въ друго заседание. Чл. 32 е изриченъ въ тая случай. Понеже се касае, споредъ докладчика, за унищожение на избирателна листа, то разискванията ще станатъ въ утрешното заседание, като се постави тая изборъ на дневенъ редъ.

Дневниятъ редъ за днесъ е изчерпанъ.

Има думата г. министърътъ на вътрешните работи.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: За утре дневниятъ редъ да бѣде: на първо мѣсто, второ четене законопроекта за удържките; следъ това, на второ мѣсто, второ четене законопроекта, който днесъ приехме на първо четене — законопроекта за митата, и, на трето мѣсто — докладъ на комисията по провѣрка на изборите.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Г. министре! Обръщамъ Ви вниманието, че днесъ въ финансовата комисия, като разглеждахме законопроекта за удържките, направихме до-статъчни измѣнения. Значи, утре трѣбва да довършимъ. Въ такъвъ случай се налага да имаме печатанъ докладъ. Но азъ съмъ убеденъ, че нѣма да имате възможностъ да го гледате.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Г. Данаиловъ! Това е работа на комисията, която ще реши въпроса за печатането на доклада. Ние се надяваме, че утре къмъ 4 ч. следъ обѣдъ този докладъ ще бѣде внесенъ.

П. Стоевъ (раб): Г. министре! Кога ще отговорите на нашите питання?

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Вдругиденъ, четвъртъкъ, ще отговоря на вашите питання; бѣдете спокойни.

Председателствуващ Н. Захариев: Предлага се отъ г. министра на вътрешните работи следниятъ дневенъ редъ за утрешното заседание:

1. Второ четене законопроекта за временни удръжки върху заплатитъ на държавнитъ служители, на служителитъ при изборнитъ и при общественитъ учреждения, както и върху пенситъ за изслужено време презъ 1931/1932 финансова година.

2. Второ четене законопроекта за измѣнение и допълнение на чл. чл. 3, 210 и 280 отъ закона за митницитъ и чл. 9 отъ закона за митническата тарифа на вноситъ стоки.

3. Докладъ на комисията по провѣрка на изборитъ — разглеждане избора въ Пещерска избирателна околия.

Които приематъ този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣшка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. и 2 м.)

Подпредседателъ: **Н. ЗАХАРИЕВЪ**

Секретари: { **Ж. ЖЕЛЯБОВЪ**
А. КАНТАРДЖИЕВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**

ПОПРАВКА НА ПО-ВАЖНИ ПЕЧАТНИ ГРЪШКИ.

Стр.	Редъ	Колона	Напечатано:	Да се чете:
97	43 { отгоре надолу	дѣсна	1899	1901
97	45 } отгоре 46 } надолу	дѣсна	лиона лева. Тогава, въ 1899 г., той за- вара бюджета готовъ. Въ 1901 г. той завари готовъ бюджетъ, но каза: „Азъ	лиона лева. Тогава, въ 1901 г., той за- вари готовъ бюджетъ, но каза: „Азъ